

PIK LII, Ч. 2

ЛЮТИЙ — 1995 — FEBRUARY

No. 2, VOL. LII

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

PIK LII

ЛЮТИЙ

Ч. 2

Виходить раз у місяць
видає

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

*Неприбуткова організація
Засновник Українського Музею в Нью-Йорку*

Головний редактор — **Ірена Чабан**
Редактор англomовної частини — **Тамара Стадниченко**
Мовний редактор — **Роман Юревич**

Редакційна колегія:

Анна Кравчук — Голова Союзу Українок Америки
Марта Богачевська-Хом'як

Анна-Галія Горбач

Іванна Рожанковська

Ярослава Рубель — (з уряду) пресова референтка
Головної Управи

Адреса редакції: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672
Адміністратор — **Наталія Дума**

Річна передплата в США

Для членів СУА \$ 25.00

Для інших передплатників \$ 30.00

Окреме число \$ 3.00

В країнах поза межами США US \$ 40.00

OUR LIFE

VOL. LII

FEBRUARY

No. 2

Published monthly
by

UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
Non-profit organization
Founders of The Ukrainian Museum in New York, N.Y.

Editor-in-Chief — **Irena Chaban**
English Editor — **Tamara Stadnychenko**
Ukrainian Language consultant — **Roman Yurevych**

Contributing Editors:

Anna Krawczuk — UNWLA Inc. President

Martha Bohachevsky Chomlak

Anna-Halia Horbach

Iwanna Rozankowskyj

Jaroslawa Rubel — Press secretary

Editorial Office: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Tel.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672
Business administrator: **Natalia Duma**

Annual subscription in the USA for UNWLA members .. \$ 25.00

Annual subscription in the USA for other subscribers ... \$ 30.00.

Annual subscription in countries other
than USA \$40.00 US currency.

Single copy \$ 3.00

ЗМІСТ

Лист	1
Олімпіяда Шапошникова . Скитське подружжя	1
Тамара Коломієць . Растваця	4
Тамара Булат . Задля зросту національної свідомости ...	5
Софія Наумович . Пані Геня і Кардинал	10
Анна-Галія Горбач . Хто така Наталія Давидова	11
3 листів до редакції	12
Марта Богачевська-Хом'як . З приводу статті Ольги Кузьмович	12
Вісті з Централі	14
Our Life	
Roksoliana Zorivchak . English Language Shevchenkiana Translations and Research	15
Lina Kostenko . The Snowstorm	14
D.M.Z. The Car — from the diary of a Ukrainian Housewife	20
Tamara Stadnychenko-Cornelison . Music and Musicians ..	21
Cooky's Corner	22
Answers to crossword puzzle on page 21	22
Христя Навроцька . Наше харчування	23
Дописи Округ і Відділів	24
Загальні збори Відділів	27
Пожертви	28
Нашим дітям	34

На обкладинці: **Остap Оброца**. "Білий вітер", графіка, 1971 р.
Cover: "White Wind". Graphic by **Ostap Obrotsa**, 1971.

Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів, статей. Згідно з журналістичною практикою, не подається копій, що були поміщені чи переслані до інших видань. Будемо вдячні, якщо пресові референтки та дописувачі будуть дотримуватися цієї засади.

Незамовлених матеріалів редакція не повертає, не приймає матеріалів, не підписаних авторами, а також не веде листування з приводу невикористаних матеріалів.

Редакція застерігає за собою право скорочувати прислані матеріали і виправляти мову. Матеріали, підписані прізвищем чи псевдонімом автора, не завжди відповідають поглядам редакції.

Передруки і переклади матеріалів з "Нашого Життя" дозволені за поданням джерела.

На адресі, поміщеній на журналі, є зазначено, доки заплачена передплата.

Усі редакційні матеріали просимо пересилати на адресу редакції, з поміткою "редакторові".

Кошти вироблення кліш покривають дописувачі.

Дописи просимо писати виразно, через два інтервали, зокрема чітко імена і прізвища поданих осіб.

Редакція приймає за домовленням, тел.: 1-212-674-5508.

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National Women's League of America, Inc., 108 Second Avenue, New York, NY. 10003 ISSN 0740-0225

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. (USPS 414-660)

Postmaster: send address changes to

"OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 1994 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКА МИТРОПОЛИЧА АРХИЄПАРХІЯ

УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ
827 NORTH FRANKLIN STREET
PHILADELPHIA, PENNSYLVANIA 19123-2097
Телефон (215) 627-0143 Факс (215) 627-0377

Чис. 94-95-0

(У відповіді покликатися на повище число)

Канцелярія Митрополита

Слава Ісусу Христу!

3 лютого 1995 року

*Високоповажана
Пані Анна Кравчук, голова
Союз Українок Америки
108 Second Avenue
New York, New York 10003*

Вельмишановна Пані Кравчук!

Дякую за Вашого ввічливого листа й прислану інформацію про так дуже заслужену установу - Союз Українок Америки. Продовж сімдесят років Союз Українок своєю корисною діяльністю виховав молодь для добра рідного народу, поширюючи християнську етику й мораль, бо сказав був наш Шевченко - "раз добром налите серце во вік не прохолоне".

Тому похвально є, що Ви постановили подячною молитвою згадати усіх покійних членів Союзу Українок. Історія українського народу високо оцінить працю Союзу Українок, бо саме мати-українка є і була цією особою, що так віддано виховувала дітей, навчаючи їх молитви й справовуючи їх на службу Богові й Батьківщині.

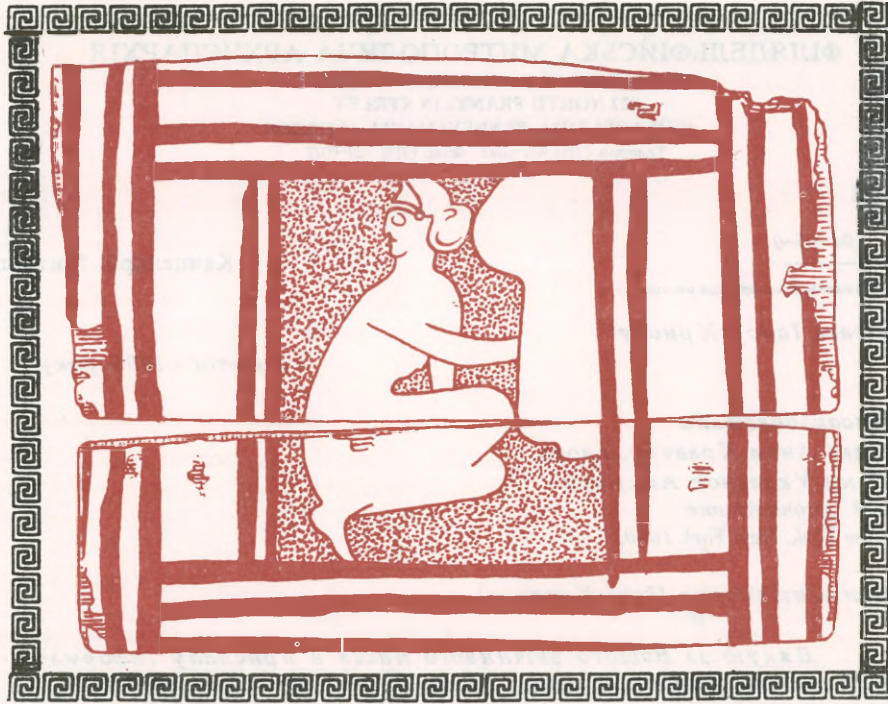
Радію, що Ви бажаєте, щоб в неділю 2-го квітня ц.р. були відслужені Божественні Літургії за всіх покійних Ваших членів. Ви добре зарядили, що голови Ваших окружних управ чи поодиноких Відділів звернуться до місцевих отців парохів в цій справі. Раджу, щоб вони зробили це як найскоріше.

Наші священники добре знають великі заслуги нашого жіноцтва, а особливо Союзу Українок для добра нашої Церкви й народу і тому напевно не відмовлять Вам.

Бажаю Вам щедрих ласк від Господа і благослов'ю Вас і всіх Ваших членів та їхні сім'ї.

+ Стефан
+ Стефан - митрополит

СКИТСЬКЕ ПОДРУЖЖЯ

Найдавніша на території України мініатюра на дереві, знайдена при розкопках кургану біля села Новогригорівка Баштанського району на Миколаївщині.

The oldest miniature in wood found in Ukraine during the archaeological excavations of a burial mound near the village of Novohryhorivka, Bashtanskyj region in Mykolajiwshchyna.

Понад чверть віку мені довелося очолювати Миколаївську експедицію — одну з найбільших експедицій Інституту археології Академії наук України, яка проводила дослідження на Правобережжі Дніпра — в Буго-Інгулецькому межиріччі. Не буде помилкою назвати одним з найцікавіших в археологічному відношенні серед територій України цей регіон, розташований між культурами балкано-дунайського світу з високорозвинутим землеробством і східною частиною євразійських степів зі скотарським напрямком розвитку господарства. Ця територія багата на пам'ятки своїх періодів прадавньої історії, починаючи від стійбищ мисливців кам'яного віку, яким нараховується 19 тисяч років, і закінчуючи раннім середньовіччям, відокремленим від нас 10-ма—15-ма століттями.

Особливо багато пам'яток, пов'язаних зі скитами, які населяли в XII—III століттях до Христа степові простори Північного Причорномор'я. Це переважно кургани.

Серед сотень скитських могил трапляються поодинокі царські кургани або кургани знатних скитів. У скитському суспільстві класові відносини ще не сформувалися остаточно, однак пам'ятки переконливо свідчать про майнове розшарування: була заможна племінна знать і прості землероби та кочовики. Деякі могили скитських можновладців — особ-

ливо ті, до яких не дісталися грабіжники — були буквально засипані золотими речами, котрі нерідко мали високу художню цінність. Скитська знать кохалася у золоті. На її замовлення кращі грецькі майстри виготовляли прикраси, речі побуту, художньо оздоблену зброю.

Коли помирав власник цих речей, їх клали з небіжчиком у могилу. За тогочасними віруваннями смерть була переходом в інший потойбічний світ, де людині знадобиться все, чим вона володіла при житті. Тому разом з померлим ховали його рабів, прислужників, наложниць, воїнів-охоронців, коней. Цей поховальний обряд виконували над усіма: і над елітою скитського суспільства, і над рядовою скитською масою. В поховання простого скита не клали золота, коштовних прикрас, дорогого посуду. Простому скитові і при житті, і в його майбутніх "мандрах у потойбічний світ" слугували речі з дерева, шкіри, кращу. А ці органічні матеріяли, на жаль, недовговічні: під дією часу вони безслідно зникають, перетворюючись на порошок. Вряди-годи в курганах виявляли рештки предметів з таких матеріялів, однак переважав глиняний посуд, бронзові та залізні нехитрі вироби, пастове і керамічне намисто — але теж у дуже незначній кількості, бо грабіжники не обминали й бідні могили.

Уявіть собі наше хвилювання, коли, розкопавши залишки одного з ледь помітним насипом кургану біля села Новогригорівка (Баштанський район на Миколаївщині), ми відкрили поховання зі шкіряними та дерев'яними речами, які на диво збереглися. У щільно закритій склепінчастій катакомбі (такі поховання характерні для цього району) частина земляної стелі завалилася і присипала камені. В результаті утворилася камера, куди абсолютно не потрапляло повітря. Виникли сприятливі умови для збереження предметів з дерева та шкіри.

Ми сприйняли знахідки як щасливу винагороду за тяжку працю — щорічні багатомісячні розкопки в засушливих умовах степів Миколаївщини. Нам і раніше траплялися цінні знахідки, проте остання перевершила все. То була справжня сенсація. Один відомий скитознавець сказав, що все життя мріє побачити на власні очі скитські чоботи, але мрія ця нездійсненна. А тут — справжні чоловічі чоботи, точніше, напівчобітки, котрі пролежали в землі два з половиною тисячеліття і залишилися майже неушкодженими: із застілками, з двома шарами товстої шкіри на підшвах, що загиналися напереді.

Поруч із чоловіком лежала жінка. Її права рука була вклада в ліву чоловікову. Згідно зі скитським поховальним обрядом, кожний курган ставав родинною усипальницею. В царських могилах для дружини царя робили окрему камеру. Дружину простого скита клали поруч. Обоє лежали на трав'яній підстилці, застеленій шкірою. Небіжчики були одягнуті в полотняну ношу, а зверху — в шкіряні куртки. Рукави жіночої куртки розшиті синім бісером. Очевидно, це речі місцевого походження. Шкіряне виробництво у скитів досягло високого рівня: шкіру майстерно вичиняли, фарбували; виробляли навіть високоякісні замші.

На руках у жінки — одна бронзова і дві золоті каблучки, на шії — дротяна срібна гривна. До речі, гривна — улюблена прикраса скитів; у похованнях знатних скитів та їх жінок нерідко трапляються майстерно зроблені золоті гривни. Біля голови жінки лежало бронзове дзеркало, стояли два чорнолакові канфари. Бронзові, рідше срібні дзеркала були обов'язковим предметом скитського жіноцтва, тому їх клали і в багаті і в бідні поховання. Скитянки взагалі дуже дбали про свою зовнішність. Археологи не раз знаходили спеціальні посудини для косметичних засобів з грудочками червоної чи білої фарби та сірки. Сліди рум'ян іноді досить добре помітні на кістках обличчя небіжчиць.

У нашого скитського подружжя — у кожного з них — на грудях висів шкіряний амулет з кількома зернятками проса. Це одне із свідчень того, що при житті вони були землеробами і належали до осілого населення Скитії, яке здебільшого мешкало в пони-зях рік на захід від Дніпра. Однак скити-орачі були

не тільки землеробами, але й воїнами. В умовах переважаючого кочового господарства неможливо було споруджувати сталі укріплення. Тому захист країни було покладено на військо, ядром якого були царські дружинники, а основною масою — рядові кочовики і землероби. У скитів, усе життя яких було пов'язане з війною, зброя — головний елемент побуту — становила найважливішу частину матеріальної культури.

Отже, шкіряний сагайдак з набором стріл, який лежав поміж чоловіком і жінкою, свідчить, що і цей скит належав до війська. Мабуть, то був піхотинець-лучник. Лук і стріли належали до легкої наступальної зброї, вони відігравали провідну роль у системі озброєння скитських військових сил. За тогочасними свідченнями, скити мали славу найвправніших лучників. Це знайшло відображення навіть у грецькій мітології. Слово "скит" у стародавній Греції нерідко вживали на означення стрільця.

Стріли — обов'язковий атрибут скитських поховань. У заможних воїнів знаходили по 16 сагайдаків з тисячею і більше стріл. У нашого скита в сагайдаку було 210 стріл; однак їх цінність визначається не кількістю.

Про древки стріл вчені могли скласти уявлення тільки за тогочасними зображеннями або зотлілими залишками. Цього разу археологи побачили вперше стріли такими, якими їх зробили дві з половиною тисячі років тому: з наконечниками і древками, потовщені кінці яких мали форму зрізаного маленького яблущка — щоб вставляти у тятиву; неоднакова довжина стріл свідчила, мабуть, про різне їх призначення — залежно від дальності цілі. Вони відбивали певний етап пошуків кращих аеродинамічних властивостей. Цього скити прагнули досягти удосконаленням форми, урівноваженням розмірів та ваги наконечників, довжини і товщини древка, а також добором спеціального дерева для нього. Сагайдак, в якому містилися стріли, цікавий тим, що дає уявлення про розміри і форму цього атрибуту скитського бойового спорядження, оскільки досі були відомі тільки фрагменти шкіряних сагайдаків.

Окремий жмут стріл з древками завдовжки по 45 сантиметрів недбало лежав на тілі жінки. Це не новина для скитських курганів. Зустрічаються й багатші поховання скитянок із сагайдаками стріл та іншою зброєю. Може, вони були не тільки домашніми господарками, а й войовницями-амазонками?

Ліворуч від чоловіка — ще один обов'язковий предмет скитського поховального комплексу: спис, дерев'яне двометрове ратище якого використовували переважно в кінному та рукопашному бою.

Ретельно дотримуючись поховального обряду, одноплемінники поставили в головах небіжчиків дерев'яні тарелі з баранячим м'ясом. У кожний таріль поклали ніж з кістяною ручкою. Поруч стояла де-

РАСТАВИЦЯ

*Між м'якими, зеленими, ніби оксамитовими,
берегами в'ється гадюкою Растваиця, неначе
передражнює здорові річки, як часом маленькі
діти передражнюють старших.*

І. Нечуй-Левицький

рев'яна посудина з невисокою шийкою, двома ручками та щільно закритою покришкою. За свідченням "батька історії" Геродота і "батька медицини" Гіппократа, скити використовували подібні посудини для переробки кобилячого молока. В кутку поховальної камери ми побачили бронзовий казан, котрий є своєрідною емблемою господарського життя скитів. У ньому варили їжу, м'ясо для жертвоприношень. Поруч з казаном стояла амфора на вино.

Біля ніг подружжя скити поставили берестяну скриньку. Її стінки прикрашала різьба, характерна для раннього скитського мистецтва, коли улюбленим художнім образом був олень. Шкатулку заповнювали різноманітні знаряддя жіночого рукоділля: два веретена, пряслиця, частий гребінь, який прикрашало виконане в скитському "звіриному" стилі зображення коня.

Як і в інших кочових народів, домашнє виробництво лежало на жінках. Прядіння, ткацтво, виготовлення повсті та пошиття одягу вважалося обов'язком скитянок.

У скринці лежали дві дерев'яні шкатулки, які і стали сенсацією наших розкопок. Одна з них — прямокутна, з трьома відділеннями — мала збоку кістяний замок. Але найбільше вразило нас те, що на внутрішньому боці віка зберігся фрагмент напису з одинадцяти літер давньогрецького алфавиту. На жаль, розшифрувати його так і не вдалося. Гадаємо, він не означає імени власника чи майстра, а має, мабуть, якийсь сюжетний зміст. То що ж це: заповіт? Лист? Дослідники охиляються до того, що це лист. Хоч ми не знаємо його змісту, проте факт, що в могилі простого скита знайдено зразок давньої писемності — явище унікальне. Безперечно, шкатулка відіграла неабияку роль у житті скитського подружжя, інакше її не поклали б в могилу.

На віці другої шкатулки нам відкрилася мініатюра, намальована червоними, жовтими і чорними фарбами. Це найдавніша на нашій території мініатюра на дереві. На яскравочервоному тлі перед цитриново-жовтою завісою зображена нага купальниці. Тіло жінки має золотавий відтінок, голова закинута назад, волосся стягнуте у важкий грецький вузол.

Таким чином, знахідки нашої експедиції змушують змінити дотеперішні уявлення про духовний та інтелектуальний світ скитського суспільства, його соціальні низи. Ще б пак — простий, незнатний, небагатий скит у IV—III ст. до Христа знається на грецькій мові, на письмі, милується творами мистецтва...

Ці знахідки розкривають також живу етнографію простих скитів, поглиблюють наші знання про зв'язки Скитії з античною Грецією. Адже ці речі знайдено на території, яка прилягала до Ольвії — одного з трьох основних центрів античної цивілізації на північному Чорноморському узбережжі.

Той вершник смагливий, легкий,
наче птиця,
Летів на спітнілім коні,
Отам, де в долині текла Растваиця,
Текла і текла в давнині.
Він пив її воду, дзвінку джерелицю,
Зіскочивши легко з сідла,
І раптом відчув — потекла Растваиця,
По жилах його потекла.
Віки прошуміли — по листю, по глиці,
По стоптаній кіньми траві.
Якою ж краплиною ти, Растваице,
В моїй залишилась крові?
Які ж воно сили, бездушні та ниці,
Зневаги які нависні
Зорали, спрямили тебе, Растваице,
Струїли в землі і в мені?
І тільки вербовий обрубок, як лицар,
Розп'ято замолює гріх...
Якою краплинкою ти, Растваице,
В нащадках озвешся моїх?..
Являю рядок за рядочком столиці.
І мушу — біда пропіка! —
Уже не дражниться, як та Растваиця,
А стать як велика ріка!

Ольвія мала значний вплив на економіку, суспільний лад та культуру населення, що мешкало на північ від Чорного моря. Водночас ця периферія античного світу зазнала впливу культури скитського населення. Геродот, який відвідав Ольвію в середині V ст. до Хр., називає племена — північних сусідів Ольвії — калліпідами, алазонами, скитами-орачами. Калліпіди найбільше поєднували в собі скитські та античні еллінські риси. Можливо, чоловік та жінка з поховання біля Новогригорівки належали саме до калліпідів.

Досліджені пам'ятки допомагають археологічній науці більш глибоко і всебічно висвітлити історію та життя давнього населення півдня України.

м. Куїв

ЗАДЛЯ ЗРОСТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ

Наталія Кобринська
Natalia Kobrynska

Готуючи до публікації лист Наталії Кобринської до Миколи Лисенка, який розкриває досі невідому в лисенкознавстві сторінку творчих контактів композитора, особіно із зачинателькою жіночого руху в Галичині, я вирішила за можливе маркантно відзначити деякі факти з громадської біографії того, кого сучасники називали Бояном і батьком української музики.

XIX століття. В європейських країнах все частіше тріюмфує самовияв національних культур, утверджується ідея людської особистості. На зміну композиторам, вихованим на засадах клясичної музики (а до них слід залучити і наших геніальних музик Дмитра Бортнянського та Максима Березовського), з'явилися композитори нової стильової орієнтації. Поляк Фрідерик Шопен і угорець Ференц Ліст, росіянин Михайло Глінка і німець Ріхард Ваґнер, чех Берджих Сметана і норвежець Едвард Гріґ у власній творчості продемонстрували оригінальні ознаки фолкльорних розгалужень на терені європейського континенту. Україна — володарка незчисленних пісенних коштов-

ностей, якими вона так щедро ділилася зі своїми сусідами, — очікувала на прихід свого віщого Співця. Засновником української національної музики судилося стати Миколі Лисенкові. Кожна грань його таланту виблискувала яскравим природним світлом. В одній особі ніби зфокусувався жмуток вивільненої творчої енергії, яка притягала до себе людей, позначених іскрою Божою.

Усе, чим жило село минулого століття з його поетичними святами Різдва і Великодня, чарівними образами Івана Купала і ритуальною багатоманітністю весілля, відчайдушними вечорницями і западаючим у глибину душі церковним співом, відбилося на художніх уявленнях Лисенка. Його вразила шляхетність вислову і глибина почуттів у музично-поетичних сповідях про жіночу долю. Недарма композитор записав чимало високохудожніх зразків від талановитих народних співачок — Меланії Загорської, Гапки Іщенко, а також від Марії Заньковецької, Софії Тобілевич, Олени Пчілки, Лесі Українки, Дніпрові Чайки та інших.

Лисенко, що дістав високу фахову освіту (вчився у Ляйпцігській та Петербурзькій консерваторіях), все життя мав боротися із цензурно-поліційними порядками російського царату за право називатися українським композитором. З певністю можна сказати, що в історії світової музики не знайти іншого композитора, який би мав стільки заборон, скільки дістав їх Лисенко від київських і петербурзьких цензорів. Забороняли все: публікувати обробки народних пісень та оригінальні твори, перевозити з-за кордону надруковані там нотні збірки, виконувати публічно власні твори або пропонувані Лисенком концертні програми, а також виставляти в театрі оперні чи музично-драматичні твори.

Показово, що боротьба за українську ідею зформувала в XIX столітті особливий тип художника — громадянина, трибуна, оборонця скривджених. Обстоюючи українську культуру в усіх її спектрах, Лисенко знаходив спільників у хоровій справі, в літературі і літературознавстві, театрі, історії, педагогіці, фолклористиці, етнографії. Усі просвітительські рухи, в тому числі й жіночий рух, усі демократичні форми суспільного єднання були необхідні, на його думку, для поширення волелюбних настроїв.

До Лисенка горнула патріотично настроєна молодь. "Помешкання його, — згадувала Софія Русова, яка пізніше стала однією з провідних осіб світового жіночого руху, — було завжди тим огнищем, де в найлютіші часи переслідувань українці знаходили привіт, пораду, підбадьорення, де вони коло фортепяну артиста спочивали душею і набирали нової сили і віри в майбутнє України" (1, стор. 42). Лисенкові лекції з піано, участь у хорах, якими диригував композитор, та концертні виступи були для молоді не лише школою мистецтва, де вона навчалася розуміти логіку музичного вислову і художнього образу, а й школою народознавства.

У Лисенковому хорі завжди були жіночі групи. Одна з його хористок Софія Дитківська, яка потім побралася з українським драматургом Іваном Тобілевичем, з вдячністю згадувала, що саме під впливом науки композитора вона все життя записувала пісні, українські і польські. "Співаючи в хорі студентів, — писала вона, — я чула багато разів, як Лисенко радив своїм співакам старатись вивчити якомога краще пісенну спадщину нашого народу. Сам Лисенко для того, щоб урятувати від непам'яті творчість українського народу, об'їздив мало не всю Україну з метою почути, вивчити й записати українські думи та пісні з уст простих селян, творців того дорогоцінного скарбу" (1, стор. 405-406).

Українські жінки брали активну участь у суспільному житті. Вони були членами напівлегальних або нелегальних організацій — Київської Громади, "Просвіти", видавали журнали, закладали школи. Пригадаймо діяльність Христини Алчевської, Любови

Яновської, Олени Пчілки, сестер Ліндфорс. Не всім відомо, що на терені Російської імперії лише два університети — Київський та Харківський — домагалися, щоб допустити жінок вчитися на рівних правах із студентами. 1870 року саме у Києві були відкриті перші безплатні Вищі жіночі курси природничих наук (Київський університет імени святої Ольги). З хорами Вищих жіночих курсів Києва працювали Лисенкові учні — Порфирій Демуцький та Олександр Кошиць.

Для розбудови культурного життя у Києві багато зробили Лисенко і Олена Пчілка як члени Київського літературно-артистичного товариства (1895-1905). Письменниця відзначала, що Лисенко, намовляючи її вступити до Товариства, казав: "Доки ми будемо тинятися десь поза хахольками? Треба нам займати позиції!" "Ми були на видноті, — згадувала Олена Пчілка, — бо ми багато працювали в товаристві і нас мали за саму діяльну силу в ньому. Ми раз-у-раз влаштовували літературно-артистичні вечори, видали за час існування товариства кілька літературних збірників, що склалися з доповідей, читаних на вечорах товариства, та з творів, ухвалених на конкурсах, що оповіщало Літературно-артистичне товариство. Були в тих збірниках і музичні твори. В тій нашій діяльності велику роль грав М. В. Лисенко. Можна сказати, що ні один літературно-артистичний вечір товариства не обходився без участі Миколи Віталійовича... М. Лисенко дивився на свою діяльність у Літературно-артистичному товаристві як на громадський почин — і, дійсно, в ті часи поневоленого слова, найпаче українського, музика більше правила за слово; се була пророчиста українська проповідь без слів. І тим глаголом української пісні, що пройшла через горен величної душі, Лисенко зогрівав серця людям" (1, стор. 136-137).

Саме тут, у Літературно-артистичному товаристві, Леся Українка прочитала в різні часи свої реферати: "Два напрями в новітній італійській літературі", "Малоросійські письменники на Буковині", "Новітня суспільна драма" та доповідь про творчість Гайнріха Гайне.

Олена Пчілка нав'язала творчі контакти з галицькими діячами культури. Вона палко підтримала просвітні змагання Наталії Кобринської і багато сил приклала, щоб задуманий видатною галичанкою перший жіночий альманах під назвою "Перший вінок" побачив світ. За редакторським наглядом Івана Франка, власним коштом Наталії Кобринської та Олени Пчілки він був опублікований у Львові, в друкарні Товариства імени Шевченка 1887 року. Визначна пам'ятка молодого жіночого руху, що розпочинався в Європі, альманах був також реальною справою на шляху соборности українського народу, розділеного штучними кордонами. Це була ланка розпочатої Лисенком праці рівно два десятиліття перед тим і чітко окресленої в його словах до

Олександра Барвінського: "Нам, своїм кривим людям, одній матері дітям, не варт, не личить роз'їднатись, але скуплятися якнайміцніше" (2, стор. 103).

З листа Наталії Кобринської, який нижче подамо, довідуємось про невідомий у біографії письменниці факт її гостин у Лисенка в Києві та висловлену нею високу оцінку композиторської праці.

Лисенко усвідомлював, які таланти заховуються в українських жінок і всіляко сприяв їх розвитку на суспільній ниві. Разом із Марією Старицькою, дочкою письменника Михайла Старицького і Софії Старицької (рідної сестри Лисенка), він вперше відкрив відділ української драми у своїй Музично-драматичній школі (1904). На той час це був нечувано сміливий крок з огляду на цілковиту русифікацію навчальних закладів на Україні.

Композитор підтримував поетичний талант Лесі Українки і Дніпрові Чайки, пишучи на їх слова музику. Він створив цілий цикл романсів на слова Гайнріха Гайне у перекладі Лесі Українки й Максима Славінського (1893), що були видані у Львові. Пізніше, в один і той самий період (1906-1907), написав сольоспіви "Я вірую в красу", "Хіба тільки рожам цвісти", "Єрихонська рожка" на вірші Дніпрові Чайки та "Не дивися на місяць весною", "Східня мелодія" на вірші Лесі Українки. На замовлення композитора Дніпрова Чайка скомпонувала три лібретта дитячих опер — "Коза-Дерева", "Пан Коцький", "Зима й Весна, або Снігова Краля", а Леся Українка — текст для хорового твору "Жалібний марш" (до 27-их роковин смерті Т. Шевченка).

Влаштовані Лисенком домашні концерти й вистави, виступи в Музично-драматичній школі та літературно-музичні ранки в очолюваному ним "Українському клубі" згуртовували підрастаюче покоління. Відбувалися прилюдні вчистості для дітей, зокрема, святкування роковин народження Тараса Шевченка. На них діти робили доповіді (наприклад, маленька Оріся Стешенківна, дочка Оксани Старицької).

Лисенко знаходив час писати твори спеціально для дітей. Це, скажімо, відома "Елегія" до дня роковин смерті Тараса Шевченка для скрипки і піано. Вона написана у січні 1912 року, присвячена Роні Черняхівській і Тарасові Лисенкові, котрі й виконали її на дитячому ранку у "Київському клубі". До речі, це був останній твір із монументального циклу "Музика до 'Кобзаря' Шевченка", який Лисенко почав створювати у 1868 році, будучи ще студентом Ляйпцігської консерваторії.

Лисенкові ходило про те, щоб зміна зростала свідомою й освіченою. Особливу увагу він приділяв різнобічно обдарованій Людї Старицькій. Не можна не навести перший спогад далекого дитинства письменниці-драматурга Людмили Старицької-Черняхів-

ської — спогад дуже дорогий для неї, пов'язаний із світлою пам'яттю про Лисенка. "Ми в батьківському селі Кардашівці на Поділлі, — писала вона. — Ясний сонячний день... Сміється сонце і грає на всьому веселими скалками, обсіпає золотим порошком рослини й квітки... Та я сиджу за столом, прип'ята мов Прометей до скелі, до стільця. На стільці підмощено книжок, бо я дуже мала. Я схилилася над зшитком у дві лінійки і старанно виводжу літери, а Микола Віталійович — дядя Коля — ходить з кутка в куток і диктує мені українську 'диктовку'. Це не диктант для маленької дитини, це повісті І. С. Левицького, і їм, здається, немає і не буде кінця... Від дяді Колі не визволитися ніколи. Як сказав — так і буде, бо це український диктант" (1, стор. 293).

До цього слід додати, що то був 1876 чи 1877 рік — саме лютий час дії царського указу про заборону української мови. Та дарма! Ратай далекоглядно засівав відбірним зерном ниву. Від таких "диктовок" ниточка протягнулася до "Пляди" — гуртка із семи талановитих письменників, де жіноцтво (Леся Українка, Людмила Старицька, Ольга Судовщикова) становили потужну творчу силу. Пізніше надійшла пора серйозної співпраці. Композитор написав музику на перекладені Людмилою Старицькою вірші Семена Надсона ("У сні мені марилось небо") і Гайнріха Гайне (нещодавно знайдений та атрибутований мною романс "В мою похмуру ніч"). Перу Лисенка належить також музика до драми "Гетьман Дорошенко", опера-хвилинка "Ноктюрн", опера "Сапфо" на лібретто письменниці та опера "Енеїда", лібретто до якої Старицька-Черняхівська писала разом із Миколою Садовським.

На жаль, музика до драми "Гетьман Дорошенко" ще й досі не опублікована повністю, як також деякі інші вокальні твори Лисенка, в тому числі й на вірші Одарки Романів (романс "Нічка лукавая") або пречудовий сольоспів під назвою "В небі високім", що зберігається в рукописному вигляді без зазначення автора тексту. До речі, останній записаний Лисенком в одному зошиті поруч із згаданим романсом "В мою похмуру ніч". Не маємо й досі опублікованого зібрання листів до Лисенка. Тож бо кожний ново знайдений документ з епістолярної спадщини розкриває нам реальні сторінки культурного й громадського життя нашого народу.

Лист Наталії Кобринської до Миколи Лисенка (Розшифрування, науковий коментар і підготовка до друку зі збереженням авторського пропису)

Лист зберігається у рукописному відділі Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії імені М. Рильського Академії Наук України. Він є ще одним свідченням активізації культурних зв'язків Наддніпрянської України з Галичиною у другій половині XIX — на початку XX століття. Ні в лисенко-

Високоповажаний
Добродію!

Пошвидку, відбитого нещастя,
та, бо смертю мого дорогого
Батька, і при найрешт я, мене
не могла і брати, і з тим
у Вашім Вп: Добр: ювелю,
Прийміть одже кайде історію
одна історія сміє від мо.
Били, що зная історію
заслужених на історію
то зрозуміти, що доводі
культурний доробок має
лиш на тій історії
о світо на своїм історію
грунті розвиваєся.

Прийміть одже Вп: Добр:
і від мене слова признане
і вдячності за Ваш
великий "Труд".

З Високим Поважанем

Наталія Кобринська
Болеків
21/12 1903.

Високоповажаний Добродію!

Поповоду родинного нещастя,
бо смерті мого дорогого батька,
при котрім я жила, не могла бра-
ти участі у Вашім Вп: Добр: юве-
лю. Прийміть одже хотя тепер
скільки щирих слів від людини, що
знає цінити заслужених на пито-
мій ниві людей.

А заслуги Ваші Вп: Добр: дій-
сно великі.

Може Собі пригадаєте, що ко-
лись у Вас в гостині піднесла
була "що як Шевченко підхопив
ритм і мотиви народної поезії,
так Ви Вп: Добр: підхопили ритм
народної музики". Тепер признала
Вам те ціла Русь-Україна і зложи-
ла глибокий поклін.

Ви Добр: лишитися на всегда
Батьком нашого народного арти-
зму, бо ніхто перед Вами не зумів
з таким тонким зрозумінням під-
хопити народний мотив і увести
в світ штуки. Ви Вп: Добр: вка-
зали питому стежку нашим моло-
дим таланам і завернули з дороги
поклону "чужим" богам.

За те належиться Вам честь,
— а Ваш ювелей доказує, що ми
уже стаємо культурним народом,
бо зрозумілисьмо, що кожний куль-
турний доробок має лиш на тіль-
ко значіне о скільки на своїм пи-
томім ґрунті розвиваєся.

Прийміть одже Вп: Добр: і
від мене слова признане і вдяч-
ности за Ваш великий "Труд".

З Високим Поважанем
Наталія Кобринська

Болеків
21/12 1903.

Перша і остання сторінка автографу листа Наталії Кобринської.

знавстві, ні в ґрунтовній монографії про Наталію Кобринську ("Смолоскип у темряві" Ірени Книш, Вінніпег, 1957) нема й натяку на особисте або заочне знайомство письменниці і композитора. З листа, що нижче подаємо, стало відомо, що Наталія Кобринська була особисто знайома з Миколою Лисенком, гостила у нього вдома. Письменниця наводить слова, які вона виголосила там, відзначаючи, зокрема, спільні засади Лисенкової творчості й поезії Тараса Шевченка. Очевидно, що то відбувалося не в камерній обстановці, де патетичні слова були б недоречні, а в ширшому товариському колі.

Ірена Книш у своїй книжці порушує питання приїзду Наталії Кобринської в Україну. "Досі не устійнено, — пише вона, — коли саме Кобринська їздила в Україну. Не можна усталити, чи це було в товаристві Теофіля Окуневського, про що писав Павлик Драгоманову 12 жовтня 1891 року: "Окун. також на Україні — та ми ним не хотіли нічого переказувати" (Переписка, VI, 265), не згадуючи про Кобринську. З уваги на неприємності з боку адміністрації, ця подорож відбувалася без розголосу, то ж Павлик міг бути непоінформований. В тому ж році їздила в Україну Ольга Франко з дітьми та Ярославич і Гаврасимович від радикалів. На всякий випадок поїздка Кобринської була вже перед роком 1899, коли вона згадувала про те в листі до О. Маковея" (3, стор. 281).

На підставі деяких ще неопублікованих матеріалів можу з певністю сказати, що Кобринська ні 1891, ні наступного року в Україну не їздила. Найвірогідніше, що це було 1899 року, але не раніш 1896-го.

У листі до Осипа Маковея з 12 грудня 1899 року

Наталія Кобринська згадувала, що вона видавала феміністичну газету. Відомо, що третій і останній випуск видання "Наша Доля" побачив світ 1896 року. Після припинення виходу журналу, що погано розходився, Кобринська була в певній депресії. Поїздка в Україну надала їй нових сил і творчих задумів. Вона пропонує Маковеві закласти спільний літературний орган, який би зібрав "під один стяг і старих і нових письменників". Кобринська писала йому: "Будучи на Україні, мені раз-по-раз давалося чути переважно в Чернігові, що 'будьтоби в нас у Галичині є лиш трьох більшого значення, а властиво правдивого значення писателів, а то: Франко, я та Ви'. Зпочатку я на то не зважала, але коли побачила, що говориться не на вітер, не для компліментів, а з щирого переконання — зродився в моїй голові шалений плян. — З Франком я вже мою туру перетанцювала, тепер стою перед Вами. Я побачила, що ми обоє можемо становити дуже поважну літературну форму, то ж гріхом було би, якби ми того для добра нещасної Руси-України не використали".

Людина великих культурних знань, Наталія Кобринська, звичайно, усвідомлювала значення зробленого Лисенком для українського народу. Її вітання композитора, 35-літній ювілей творчості якого відзначали від берегів Дніпра до американського континенту, було ще однією квіткою у вінку слави Миколи Лисенка.

1. М. В. Лисенко у спогадах сучасників. — Київ, 1968.

2. М. В. Лисенко. Листи. — Київ, 1964.

3. Ірена Книш. Смолоскип у темряві. — Вінніпег, 1957.

*Гей ти, пане-господарю,
В тебе в полі, як у раю...*

СОФІЯ МАЙДАНСЬКА

Пан-господар, пан своєї землі, свого щедро скропленого потом золотого пшеничного поля. Так споконвіків співали в наших найдавніших колядках, які творилися в ті часи, коли князя від ратая відрізняли хібащо княжа гривна. Наука землеробства і книжна наука в Україні йшли поруч іще від часів Ярослава Мудрого. Освіченість українського селянина дивувала іноземних мандрівників ще в XVI—XVII ст., тому, певно, так легко адаптувалися ці селянські діти в найблискупіших європейських дворах. Синам козака Розума, яких письменник Пікуль зневажливо називав синами пастуха, братам Розумовським за їхню шляхетність і мудрість, свої твори присвячували геніальні Моцарт і Бетовен. Аж до більшовицької колективізації селянин залишався паном своєї праці на своїй землі. Ця праця ставала ритуалом, божественним дійством, сповненням радості щорічного від-

родження природи. Ні, для того щоб сьогодні повернутися в село, не потрібно одягати "куфайку", як сказав у своєму виступі один з претендентів у президенти. З нас силоміць зідрали ризи і одягли вериги. В Україні ніколи не могло бути буржуазного націоналізму, оскільки тут не було національної буржуазії. "Розстріляне Відродження 20-их років — письменники, політичні і культурні діячі України, яких перед стратою звинувачували в буржуазному націоналізмі, в переважній більшості були селянськими дітьми. Погляньте на старе фото селянської родини початку століття, скільки гідності і величавого спокою в їхніх обличчях, скільки шляхетности в погляді. Цю гідність, за якою стоїть земля, треба повернути нашому народові і тоді ми знову почуємо такі природні для нас звертання: Пане Брате, Панове Молодці, Пане Добродію, Пане-Господарю.

ПАНІ ГЕНЯ І... КАРДИНАЛ

З нагоди прийняття кардинала Альберта Декуртре у члени Французької Академії, він прибув з Ліону до Парижу, а телевізія зразу ж зробила з ним інтерв'ю в "Годині правди" (13 лютого 1994). Коли журналіст запитав його про справи екуменізму, то він розповів про намагання Вселенської Церкви зробити все можливе, щоб визнавши одного Бога — християни, жиди, мусулмани — знайшли спільну мову навіть у політичних питаннях. А коли журналіст запитав: "А як із екуменізмом у колишньому СРСР?", то кардиналова відповідь приємно здивувала українців:

— Погано! — сказав кардинал. — Який там екуменізм, коли російські "православні" ворогують не тільки з українськими уніятами, але й з українськими православними?..

Ця відповідь високопоставленого французького кардинала змусила нас шукати джерел такого його обізнання зі справами українських Церков. Ми вдалися до Віри Дратвінської, диригентки церковного хору в Парижі, а вона, зразу ствердивши, що це "заслуга Гені!", — потелефонувала до своєї племінниці в Ліоні.

Геня Бура-Косен прислала нам відбитки ліонських газет, з яких подаємо короткі уривки:

"Жінка в українській Церкві" — під таким заголовком пише про неї ліонська газета "Есор" з 1988 р. таке: "Її батьки мусли покинути Україну й вона народилася у Франції. Та вона греко-католичка й співає чудове Богослуження св. Івана Хрестителя!.. Під час зібрання "Християнської єдності" вона розповіла кардиналові Декуртре про Українську Церкву... Незабаром дістала від нього таку записку: "Дорога Пані, продовжуймо поширювати розколіну в мури мовчанки!" Вона зрозуміла й почала діяти.

І незабаром у цій же газеті появляється її стаття "Різдво для українців", в якій вона наводить слова о. Ван Стратена про терпіння о. Йосифа Сліпого у ГУЛагу в Інті за полярним колом та Йосифа Терелі, який подав страшні цифри: 10 єпископів, 1200 священників і 2000 монахів і монахинь запроторені у ці ж ГУЛаги.

А далі про її діяльність пишуть інші. Ліонська газета "Ле Прогрес" (9 лютого 1988) подає світлину церкви св. Атанаса в Ліоні з диригенткою Генею Косен, а "Есор" описує Богослуження в цій церкві, яке правив о. вікарій Михайло Василик у присутності мера Ліону Шарля Ерню, зачарованого співом хору з диригенткою Генею Косен.

Вона ж сама помістила дві статті в "Есор" і "Прогрес" (1988) на тему єдності українських като-

Кардинал Альберт Декуртре і Геня Косен.
Cardinal Albert D'Ecourtrai and Eugenia Kosen.

ликів і православних п. н. "Тиждень єдності", бо їх "єднає спільна мова й історичні традиції".

Дата 22 січня 1988 р. дає нагоду пані Гені написати до двох ліонських газет про "Тисячоліття українського християнства", при чому вона подає деякі цікаві подробиці того святкування у Києві й Львові: "У Львові, — пише вона, — українців, що зібралися перед університетом ім. Івана Франка, — побито, розігнано, покусано поліційними псами... у Києві туристи побачили незвичну "білість" святої Софії, бо її мають обернути в музей і це біле мальовило має затерти чудові фрески з часів Ярослава Мудрого!" Побіч газета "Есор" вмістила світлину "Оранти".

У "Прогресі" появилася цілосторінкова стаття зі знімком об'єднаного, Париж—Ліон, хору під управою Віри Дратвінської п. н. "Тисячоліття християнства України", в якій французький автор зосередився над програмою концерту, на яку склалися українські й французькі мистці. Серед публіки були присутні Владика Михайло Гринчишин, православний о. І. Хайневський та мер Ліону Шарль Ерню. Він вручив з цієї нагоди золоті медалі о. вікарієві М. Василюкові, проф. Володимирові Косикові, який дав доповідь про цю історичну подію, та диригентці Вірі Дратвінській. А підготувала цю імпрезу Геня Косен.

ХТО ТАКА НАТАЛІЯ ДАВИДОВА?

Олександр (Олесь) Нога, молодий художник зі Львова, відомий в Західній Україні з різних виставок, що організовувалися з його участю від половини 1980-их років (дивись також "Дзвін", ч. 8, 1994, стор. 158—160), зацікавився забутою в Україні видатною жінкою, яка стояла в центрі мистецького життя України на початку нашого століття. Його книжка "Призначення метелика", що вийшла у львівському видавництві "Барви" в 1994 р., знайомить читача з надзвичайною жінкою, що в перших десятиліттях ХХ віку зуміла популяризувати українське народне мистецтво і звернути на нього увагу тодішніх модерністів, які згодом своїм малярством завоювали Західню Європу (Архипенко, Малевич, Кандінський, Бурлюк та інші).

Мисткиня походила зі шляхетського роду Гудимів-Левковичів з Волині, виховувалася в демократичному дусі, закінчила Київське художнє училище, її зацікавлення сягало від народної вишивки до авангардистських течій тодішніх часів. Вийшла заміж за Д. Давидова, що мав маєтності на Чигиринщині в селі Кам'янка. Там проживав на початку століття також польський композитор Кароль Шимановський, з яким у Наталії були дуже тісні дружні зв'язки. Із його кореспонденції, що була видана на початку 1980-их років у Кракові, та мемуарів відомого піяніста Артура Рубінштайна, який також походив з України,

та різних мистецтвознавчих російськомовних праць про мистецькі течії початку нашого століття, Олесь Нога зібрав матеріал для свого цікавого нарису. Наталія Давидова покинула Україну в останні роки революції і жила до початку 1930-их років у Парижі, де вона стала відома як цікавий декоратор і маляр текстилів, при чому черпала свої мотиви також з українського народного мистецтва. Перед виїздом з України Н. Давидова брала ще в 1919 р. активну участь в організації різних виставок у Києві, співпрацювала з М. Бойчуком, О. Мурашком. Сама вона мала велику колекцію народних малюнків, вишивок, скульптури, різби по дереві, випозичала свої експонати.

Олександр Нога заздав собі багато труду, розшукуючи джерельні матеріали про роди Гудимів-Левковичів та Давидових, зумів зібрати всі доступні йому дані про мисткиню і створив цікавий нарис, що штовхне не одного читача розшукувати дальші дані та подробиці з життя досі майже незнаної нам мисткині та організаторки українського кустарного мистецтва. Книжка видана надто скромно, зате зміст її прецікавий, бо відкриває нам ще одну сторінку української культури, про яку ми досі майже нічого не знали.

Анна-Галія Горбач.

30 травня 1993 р. паризьке "Фігаро" помістило великий портрет Гені Косен з написом "Україна-33". А Кароль Шателєн пише від редакції: "Українка Геня Косен вирішила пригадати світові про штучний голод, який здешятував її нарід... У Франції цей геноцид 1933 р. швидко забувся завдяки малій фразі Едварда Еріо..."

А в ліонському "Есор" 15 червня 1993 р. появилася стаття Люї Перена п. н. "Геноцид — біла картка в історії України", де читаємо: "Про цю "білу картку" говорила Геня Косен на вечорі т-ва "Україна-33" з кардиналом Декуртре у президії. Незважаючи на заклики кардинала Ініцера з Відня 1933 р. та єпископів УГКЦеркви,... ця картка залишилася білою... бо французький уряд підготовляв "франко-советський пакт"... Тепер ця картка починає записуватися... Висвітлено жажливий фільм про цю подію!.. Вірмени приєдналися, бо це паралеля до їхнього геноциду, як казали пп. Сукасіян і Термінасіян. Професори

Володимир Косик і Ален Безансон зі Сорбони з'ясували справжні причини голоду у "шпихлірі Європи"... Колишній мер міста Ліону Едвард Еріо несвідомо дався "набрати" советам... Перед його візитою в Україну... вони замінили вояків Червоної армії на... товстощокіх селян, а тому він і заявив у Франції: "Коли хтось твердить, що в Україні голод, то дозвольте мені здвигнути раменами..."

Там же, в розділі "Нестерпне", читаємо: "Висвітлення фільму "Жнива розпачу" Роберта Конквеста зворушило глядачів... Трупи людей на вулицях Києва, тоді коли Москва продавала українську пшеницю за кордоном, — це такий цинізм, який важко стравити!.. Але, як каже Геня Косен: "Добре, що сьогодні вже можна про те говорити!.."

На цьому й закінчимо статтю про Геню Буру-Косен, матір трьох синів, вихованих в українському й християнському дусі.

Шановна пані Анна Кравчук
голова Союзу Українок Америки

Дорога пані Аню!

...Радію успіхами СУА, про що доказали зустрічі з колишнім Президентом України Л. Кравчуком.

Хотіла Вам також сказати, що листопадове число "Нашого Життя" дуже цікаве. Стаття Ольги Кузьмович про її маму не тільки цікава, але й дуже важлива, бо часто не знаючи минулого (а я того не знала!), маємо неправильну уяву про біжучі події. Браво!

Бажаю Вам нових успіхів!

Торонто

Оксана Соколик,
голова СФУЖО.

Шановна Пані Редактор!

У журналі "Наше Життя" за листопад 1994 року на стор. 34 поміщено фотографію Митрополита Андрія Шептицького серед дітей. Під знімком сказано, що це під час свята "Українська Молодь — Христові" в 1933 році. Це помилка. Митрополит Андрій Шептицький є серед дітей святоюрської захоронки в городі при митрополичій палаті у Львові. По середині — управителька захоронки Марія з Ільницьких Ганушак. Львів, 1936 року. Подібний знімок є і в мене вдома в архіві, що його залишила моя бабуся Марія Ганушак.

Дякую Вам і редакційній колегії за багато цікавих статей і за різні історичні матеріали, особливо з діяльності жінок. У листопадовому числі є також цікава стаття Ольги Кузьмович "Чи справди від Мілени до Атени?", Ірини Куровицької про Міжнародну Раду Жінок і стаття Миколи Вінграновського про Олександра Довженка.

З пошаною,
Марта Фаріон,
членка 101-го Відділу СУА в Чикаго.

ЩЕ ПРО СВІТОВИЙ КОНГРЕС СОЮЗУ УКРАЇНОК В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ

У "Нашому Житті" за вересень 1994 р. появилася інформація про відбутий конгрес. І здавалося, що буде він ще більше обговорений на дальших сторінках журналу. В інформації подано, що, між іншими "діяспору репрезентували 18 членок СУА з США". Одні були з уряду, одні запрошені, одні делеговані, інші як гості. Напевно у кожній з них нагромадилися різні враження, спостереження і візії на будуче. На жаль, про це все не довідалися читачі журналу з "Нашого Життя".

Тим, що не мали змоги читати статтю Наталії Денис у львівському згоденнику "За вільну Україну", стаття авторки Ольги Кузьмович ("Наше Життя", листопад 1994) у деяких ствердженнях незрозуміла.

Вже сам факт, що конгрес СУ відбувся в Івано-Франківському (кол. Станиславів) говорить сам за себе. Організаторки відчувли зв'язок з минулим, не тільки Союзу Українок, але й з минулим українського народу. Перший Конгрес Союзу Українок в червні 1934 р. і Світовий Конгрес Союзу Українок 1994 р. відбулися як виклик умовам українського народу. Це вимагало від організаторів багато праці й планування.

Перед такою важною організаційною подією, треба сподіватися, що Управа СУ і організаційний комітет Конгресу, 1994 р., доложили старань зібрати дані про провід, про визначних постатей, організації, а перед усім історії Союзу Українок.

Що успішним був конгрес у Станиславові 1934

р. доказ в тому, що донині актуальні "сторінки машинопису резолюцій конгресу і численні вартісні доповіді".

Стаття авторки Ольги Кузьмович, якби була поміщена на сторінках преси в Україні перед відбуттям конгресу СУ, принесла б багато користі для тих, що шукали коріння у праці над зорганізованням Конгресу. Стаття вказала б потребу більше прислухуватися уваги фактам й постатям жінок тих часів.

Ми, жінки-українки, є всюди однакові. Ми всі прямуємо до кращого для нашого народу, для наших нащадків. Але так зложилася доля української людини, що ідемо різно — одні по гладкій дорозі, інші стежками, а ще інші хащами.

Проблему взаємовідношення між собою у цей тяжкий життєвий час українського народу поетка Ліна Костенко подала у поетичній формі:

Крізь відстані
і здичавілі пущі,
крізь непробудні кам'яні пласти,
крізь болота й пустелі загребуші
ідуть машини, коні й поїзди.
Лопата йде у загадки первісні,
Ракета зорі дальні перейма...
З душі у душу —
найкоротша відстань.
Чому ж так часто транспорту нема!

Ірина Чайківська.

3 ПРИВОДУ СТАТТІ ОЛЬГИ КУЗЬМОВИЧ "ЧИ СПРАВДІ ВІД МІЛЕНИ ДО АТЕНИ?"

І соромно, і незручно писати мені цю статтю. Я же не мегаломаніяк, і на кожному кроці віддаю належне іншим за їхню працю. Гостра в критиці праць інших, я особливо вважаю, щоб не накидати своїх ідей і не монополізувати дискусії. Але Ольга Кузьмович у своїй статті "Чи справді від Мілени до Атени?" в "Нашому Житті" (ч. 11, 1994) порушила особливо болючу тему. Краще було б, якби хтось інший обізвався на цей оправданий крик, але боюся, що такого не буде. Ні, я не хочу тим разом полемізувати з Ольгою Кузьмович. Навпаки, я хочу підтвердити, що вона має рацію. Цілком має рацію в тому, що пише про Союз Українок, про його історію і його сучасне.

Радянщина мало що не знищила науки на Україні, спотворила і загальмувала розвиток історії як України, так і на Україні. Але вона також відбилася згубно на історичній свідомості українців за кордоном колишнього Союзу. Тому що треба було і "ширити правду про Україну", і зберігати згадку про неї серед тих з нас, які не знали української землі, знання про Україну мимоволі зводилося до повторюваних історій, а то і палких фраз. Народ без держави шукав за героями і не підносив позлітки шати ікони, щоб побачити всі її барви.

Коли майже двадцять років тому я почала досліджувати жіночий рух на Україні, я мусіла часто відтворювати громадське підложжя життя в Україні. Такі особи як Ольга Кузьмович особливо стали мені в пригоді, даючи доступ до особистих архівів, ділячись споминами, а згодом читаючи рукопис книжки про жіночий рух "Feminists Despite Themselves". У цій книжці Олена Федак-Шепарович відіграє одну із провідних ролей не тільки в жіночому, але й в політичному та громадському житті міжвоєнної України. Продовження історії ролі жінок, а в тому числі і Олени Шепарович, знаходиться в моїй статті про Ді-Пі табори у книжці "The Refugee Experience: Ukrainian Displaced Persons after World War II".

Я багато писала і ще більше говорила про жіночі рухи на Україні і поза нею, підкреслюючи ролі різних жінок у цих важливих рухах. Навіть виявилось широке зацікавлення і темою, і моїм підходом до неї, але серед американців і серед істориків Європи, а не України. "Feminists Despite Themselves" удостоїлась двох рецензій українською мовою: д-ра Ми-

рослава Прокопа в "Сучасності" і Оксани Рибак у "Записках НТШ". Остання, однак, обмежила свої завваги до доби Наталі Кобринської, що становило тему її дипломної праці. Вона удостоїлась також нагороди Антоновичів, журі якого складалося з українських науковців США. Все решта мовчало, як кажуть в Україні. "Дума України жіночого роду" — 120-сторінкова книжка, яка вийшла в Україні 1993 року, одержала дуже прихильну оцінку Михайла Слабошпицького у "Вістях з України". Редактор Слабошпицький щиро признався, що не очікував у книжці про жінок довідатися стільки цікавого про Україну. Це мені говорять особисто всі, кого зустрічаю, що читали мої праці.

Американський науковий світ зреагував дуже швидко і дуже прихильно на "Feminists Despite Themselves". Американський історичний журнал ("American Historical Review"). Слов'янський журнал ("Slavic Review"), журнал суспільної історії ("Social History Journal") й інші впливові видання дали оцінку як моїй праці так і самій темі. Приємно згадати, що одне і друге цінувалось високо. "Український Історичний Журнал", "Український Історик" і подібні видання не звернули уваги ані на тему, ані на одну чи другу книжку. В той же час зацікавлення на Україні минулим України задовільняється передруками і популярними алітераціями на історично-побутові теми типу "Від Мілени до Атени". Гасла, які мають заохочувати до праці, покутують радянщиною — замінують саму суть теми.

Тридцять років тому я починала свою громадську діяльність в рамках Пласту під крилом Ольки Кузьмович. Ми багато говорили про потребу правдивої громадської праці, науки, нешаблонного писання. Виглядає, що треба далі про все це говорити. Світ йде собі далі, а наші наболілі душі час від часу повертаються до нашого минулого і до нашого довкілля. Ми розпачливо хочемо крикнути: не грабуйте себе самих, свого народу, з його правдивої багатії історії. Не заводіть себе до ударних гасел! Будуйте на тому, що справді було, а не те, що, як вам ввижається, було.

Що, Подруго Олько, боротьба за інтелектуальний патріотизм ніколи не закінчиться, хоч барикади рухаються. Добре, однак, що ми таки не одні!

Марта Богачевська-Хом'як

ВІД РЕДАКЦІЇ. Дякуємо за щиро та відверто висловлені думки. Такі листи зобов'язують. Отже чекаємо нових. Радо поміщуватимемо їх в нашому журналі.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. M

FEBRUARY 1995

Editor: TAMARA STADNYCHENKO

ENGLISH LANGUAGE SHEVCHENKIANA TRANSLATIONS AND RESEARCH

by ROKSOLIANA ZORIVCHAK

The great truth of Samuel Johnson's words "The greatest fame of each nation is created by its authors" can be readily applied to captive nations who have been suffering for ages under foreign yoke and bondage, and where, as the Ukrainian writer Oles' Honchar aptly wrote, "...art is possibly the last refuge of freedom". (O. Honchar. *The Cathedral*. trans. Y. Tkach and L. Rudnytzky. Washington, Philadelphia, Toronto: St. Sophia Association of Ukrainian Catholics. Translation series No 21, 1989. p. 23.)

The history of Ukraine has been so tragic that the Ukrainian language and Ukrainian literature, the mightiest force for shaping each nation, never had the right conditions for development at home. Even harder was their lot outside their native land, even steeper were the paths they had to follow to obtain a proper place for themselves in the world context. And it so happened that the downtrodden Ukrainian people, who for centuries were deprived of their national independence and sovereignty, presented the world with a brilliant poet who became the symbol and spokesman of all oppressed and humiliated people. Shevchenko is not only the central figure in modern Ukrainian literature, but a true poet of genius, worthy of a place among the great artists of the world. He communicates universal truths through a model which he constructs out of the building blocks of culture-specific elements, including his own biography. "Kobzar" represents a fundamental democratization of literature, a longing for presenting the whole range of human suffering, for finding full solidarity with all those oppressed.

Few of the world's most prominent poets had to fight for their nations under the conditions Shevchenko found himself in. Neither Shakespeare nor Byron were obliged to prove the very existence of their language, nation, culture. Other writers had no need to do this either — neither Cervantes nor Calderon, nor Schiller nor Goethe who wrote in a Germany which was split up

into more than 300 mini-states, nor Slowacki nor Mickiewicz who wrote in a Poland which was torn to pieces. But Shevchenko was obliged to do so, to fight tirelessly for the very recognition of his nation, for its *raison'être*. It was owing to his creative writings that the very name of Ukraine was finally acknowledged in place of "Little Russia".

English language Shevchenkiana was initiated 126 years ago, on March 1, 1868, when Ukrainian journalist and translator Agapius Honcharenko (Andriy Humnytskiy) published his own translation of some excerpts from Shevchenko's "The Caucasus". The translation, entitled "Curious Ideas of the Poet Taras Shevchenko", appeared in the semi-monthly Russian-English newspaper *The Alaska Herald*. In 1876, the first English language article on Shevchenko was published in the October issue of the New York monthly *The Galaxy*. The article, "Chevtchenko — the National Poet of Little Russia", was written by American journalist J.A. Stevens, and was an abridged English version of E. Durand's essay published in 1876 in *Revue des Deux Mondes*.

Since that time, more than 130 translators have tried to bring Shevchenko to English speaking readers. Among them were amateurs like A.J. Hunter, F.H.R. Livesay, and P. Cundy; experienced translators like P. Selver, E. Ewach, C.K. Giffey, J. Weir, A.M. Bilenko, and M. Skrypnyk; university professors like A.P. Coleman and C.A. Manning; prominent literary figures like E.L. Voynich and V. Rich. Most poetical works by the Ukrainian poet, except for his epic poem "The Blind Woman", have been translated into English, some having a number of English language versions. Collections of translations of the poet's works have been published in book form in Winnipeg (1922), Jersey City (1945, 1961), London and Munich (1961), Moscow (1964, 1979) and Kyiv (1977, 1988, 1989).

In 1964, the poetical works of T. Shevchenko translated by W. Kirkconnell and C. H. Andrusyshen were

new translations (with the exception of "The Painter") have been published. Highly professional new translation, particularly of the narrative poem "Haydamaks", have been done by V. Rich but economic circumstances are delaying their appearance in print in Ukraine which is now in confronting a very deep economic crisis and hyperinflation. The Kyiv based publishing house Dni-pro, which used to produce many English translations of Ukrainian literature is currently publishing no translations whatsoever. English in the world today is a truly universal language and anglophone Shevchenkiana is of utmost importance for Ukraine as a nation which is trying to find its place in the world. The English speaking world would certainly be more interested in Shevchenko if translations of his poetry were being published by prestigious and esteemed publishing houses in the West, such as Penguin Books, or if it were possible to find such translations in Western libraries.

There are other problems associated with literary criticism in the field. The most serious flaw of Ukrainian literary criticism in the past consisted in the efforts of some researchers to split unprofessionally the artistic entity of verse into two aspects — the artistic and the so-called "ideological" — which should be inseparable. Under the totalitarian regime, some translators were accused, usually by rivals, of so called "ideological shifts", but very little attention was paid to the artistry of the translations. The official critics routinely ignored the fact that a poet is a creative personality whom nature endowed with the ability to think in images and to embody these associations in poetic speech. Thus very often, bad and poor translations became popular as the artistic ones were banned.

Unfortunately, the specialists in Ukrainian studies in English speaking countries, most of them of Ukrainian descent, pay very little attention to English language translations of Ukrainian literature. C. A. Manning, Tarnavska, L. Rudnytzky and M. Skrypnyk are the only ones among them who have analyzed some translations from the linguistic point of view. No one else has ever analyzed the translations in this way or used them as material for contrastive studies. In Ukraine, on the other hand, under extremely unfavorable conditions, H. Mayfet, M. Kotsiubynska, H. Kochur, O. Zhmonir and others have contributed much to improving the quality of the translations with their critical reviews.

Views which completely reject translation cannot be tolerated. To be sure, translations are always connected with losses and heavy sacrifices and no translation is equal to the original. But during the 126 years of its development, English language Shevchenkiana has been enriched by a number of highly artistic and faithful translations which should not be ignored. Shevchenko, without them, would remain hopelessly estranged from those who don't know Ukrainian, his works relegated only for "domestic consumption". In his interesting

monograph "The Poet As Mythmaker. A Study of Symbolic Meaning in Taras Shevchenko", Professor G. Hrabovych presents all the quotations from Shevchenko's works in the original script and wording. He also gives his own, semantically correct but unpoetical interlinear translations which produce an inadequate impression upon non-Ukrainian readers.

For many years, research in Shevchenkiana was a relatively untapped field. Initiated by J.A. Stevens in 1876, Shevchenko studies in English were only of informative value until the 1970s. Fortunately, the information was generally accurate. W.R. Morlill, P. Marchant, P.P. Selver, A. J. Hunter, E.L. Voynich, L.P. Rastorguev, C.A. Manning, C. H. Andrusyshen, W.K. Matthews and others made significant contributions in their articles and commentaries to translations.

A new stage of English language Shevchenko Studies was connected to the arrival of many Ukrainian intellectuals to Anglophone countries after World War II. Under extremely difficult conditions and, as a rule, not knowing the English language, these intellectuals worked hard to develop Ukrainian research institutes, to organize conferences, symposia, etc. In 1961, a Taras Shevchenko symposium was held in the United States under the auspices of the Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the United States. The papers read at the symposium were edited by V. Miakovskiy and Y. Shevelov and were published in the Hague in 1962. They were devoted to various aspects of Shevchenko's life and creative work. An article by Shevelov, "The Year 1860 in Shevchenko's Works", is probably the most interesting. In it, the researchers consider the end of 1859 as a turning point in Shevchenko's style of writing and his world outlook.

In 1980, the Canadian Institute of Ukrainian Studies (CIUS) published an English language anthology of critical works devoted to Shevchenko with an introduction by B. Rubchak.

A monograph by G.S. Lutskiy, "Between Gogol and Shevchenko. Polarity in Literary Ukraine, 1798-1847" (Munich: Fink, 1971), is another valuable contribution to Anglophone Shevchenkiana. The author characterizes Shevchenko as a staunch Ukrainian patriot and contrasts him with Gogol, a son of Ukrainian parents who grew up in Ukraine under the influence of Ukrainian folklore and the Ukrainian literature of his time but has become completely integrated into Russian culture.

V. Swoboda (London University) is the author of some profound articles on Shevchenko, particularly on his relationship with the great Russian literary critic V. Belinsky. According to the British scholar, Belinsky was barely acquainted with Shevchenko and was positively and consistently hostile to all attempts at literary writing in the Ukrainian language. Swoboda and R. Martin refuted a claim existing in Soviet literary scholarship that the Russian critic might have been the author of a

THE SNOWSTORM

The hands of the clock at the corner
 Are shackled by layers of snow.
 Our separate paths — leading nowhere,
 Meet again, as of long ago.
 Again — now, as then, streets are blinded.
 The snowstorm is blocking our way.
 Yet our hearts are strangely elated...
 The wind prompts the words we're to say,
 Oh, wind, prompt the kindest message,
 I'll repeat your words faithfully.
 Let the flurry and roar of your passage,
 Drown the words I was going to say.
 Say, there was no meeting, no rapture,
 No yearning nor sorrow... And yes,
 I'am happy and I never missed you.
 For I never loved you — I guess.
 But when I touch lightly your forehead
 And all pent up tears start to flow,
 The lions at gateway won't notice
 For their eyes are blinded by snow.

*English translation by Tetiana Shevchuk. AN OFFERING, 1978.
 Ukrainian Cultural Ass'n., New York.*

mildly favorable anonymous review (published in May 1840 in *Otechestvennye Zapiski*) of Shevchenko's "Kobzar". Swoboda's article "Shevchenko and Censorship" (*The Ukrainian Review*, 1961/62) is a two-part detailed and documented study of tsarist Russian and Soviet censorship practices with respect to various editions of Shevchenko's poetry.

As the above mentioned monograph by G. Hrabovych argues, myth serves as the underlying code and model of Shevchenko's poetic universe. By examining the structure and paradigms of Shevchenko's mythological thought, one can find answers to various crucial and intractable questions, such as those concerning the relation of his Ukrainian poetry to his Russian prose. His sense of a transcendent "curse" and "guilt" in the Ukrainian past and present, the interrelation of his revolutionary fervor with his apparent providentialism, or of the tension between the national spirit and the universality of his poetry. By virtue of its method of symbolic analysis, the monograph is of value not only to Slavonic researchers, but to all who are interested in a rigorous study of literary myth in its broader cultural context. G. Hrabovych convincingly and persuasively writes about

the national roots of Shevchenko's poetry from the positions of structuralism and psychoanalysis. There are, in my view, some controversial points in the monograph: insufficient attention to the poet's imagery, his rhythmical system. Hrabovych does not take into consideration that some of Shevchenko's maxims have become sacred for Ukrainians, for example, "В своїй хаті своя правда і сила і воля" (In your own house your own truth, strength and liberty).

In 1992, the Canadian scholar A. Makolkin published the results of some interesting research in his monograph "Name, Hero, Icon: Semiotics of Nationalism Through Heroic Biography". The monograph is a scholarly contribution to research both in social semiotics and Shevchenko studies. Its subject is the prominent Ukrainian poet as a sign of high semiotic intensity.

In the journal of the Australian and New Zealand Slavists' Association, "Australian Slavonic and East European Studies" (1993, Vol. 7, Number 10), K. Windle published "Shevchenko's narrative poem 'Maria' in three Russian translations", an article based largely on Ukrainian and Russian literary criticism.

WE SHALL WELCOME YOU!

1925 — 1995

On the 70th Anniversary of Ukrainian National Women's League of America, we would like to share with you our history, programs and future plans.

We honestly believe you will find many things of interest, maybe some will appeal to you in particular enough to become a member and join many Ukrainian descent women nationwide that work so diligently for the many causes here in the USA and in other parts of the world where Ukrainian people live.

If there is a UNWLA Branch in the vicinity where you live — please become a member. Or maybe there are enough members to start a Branch. You may become a Member-at-Large. You might only want to subscribe "Our Life" magazine for now and learn about Ukrainians not only in the USA, Ukraine but also worldwide. You may decide to join The Ukrainian Museum in New York!

We shall welcome you! UNWLA, Inc., 108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

.....
I would like to join the UNWLA Branch in my vicinity

I pledge to comply with the provisions of UNWLA By-laws and to subscribe to "Our Life" magazine.

Name aprox age

address

.....
telephone no. and/or fax no.

My skills and hobbies, profession etc b1

Presently I am employed I am not employed retired

Marital status: single married widow/divorced

My husband's name children's names

I am a member of organizations:

I wish to become a member of UNWLA Branch in my vicinity, please forward my application.

I wish to become a UNWLA Member-at-Large and am enclosing a check payable to: *UNWLA Inc* in the amount of \$40.00 for annual dues and one year's subscription of "Our Life"

I wish only to subscribe "Our Life" magazine, my check made payable to: *Our Life* in the amount of \$30.00 is enclosed.

I wish to become a member of The Ukrainian Museum in New York. My check payable to: *The Ukrainian Museum* in the amount of \$30.00 for annual dues is enclosed.

Enclosed please find my donation to *UNWLA Inc* in the amount of \$.....for

UNWLA Inc is a non-profit organization under IRS Code 501(c)(3) and your donations are tax deductible.

Date: Signature:

THE CAR

by D.M.Z.

From the diary of a Ukrainian Housewife

My marriage vows were to love, honor and drive the car for the rest of my life. I married a "good Ukrainian boy", as my father called him, and we began to build our nest in a four room apartment near my husband's place of work. My husband's honor dictated that I should not work, but raise a family and keep the home fires burning.

My own family had never owned a car because my father, having fallen off a bicycle in his youth back in his native Ukraine, refused to drive anything mechanical or motorized. And of course, he would never think of encouraging a woman to do it. Thus at the time of my wedding, I did not know how to drive.

The car was my husband's dowry. He pampered it, repairing it himself if necessary to save money. He was not too anxious to let me fool with it. But he soon realized that taking me here, there and everywhere was not what a "good Ukrainian boy" of a husband wanted to do. It was for practical reasons that he decided to share his vehicular domain with me in lieu of chauffeuring me around and thus decided to teach me to drive.

For a couple of Saturdays, he gave me driving lessons while at the same time unveiling a side of himself which I had never before or since seen. He anticipated that I would ruin the starter, transmission, tires of any other part of the car by my "baba" driving. And I admit that at first I had some mishaps. I soon realized that it was wiser to stop at stop signs and I discovered why the little mirror in the front was called the "rear view mirror" — the man in the car behind me explained it to me when I backed into him.

But there are other things, such as rear-ending a plane, that could not have been my fault. One evening during one of our driving lessons, my husband yelled out to me, "Watch the plane!" "What plane?" I asked. "The one in front of you," was the reply. It was perfectly simple; we lived behind the Martin-Marieta Plant in Maryland — the company manufactured planes and was also my husband's employer. But how was I to know that they drove rather than flew planes in my backyard. Planes were made to fly and had that plane been in its proper place, I would not have hit it.

After recovering from the plane incident, I was doing quite well with my lessons and the day of judgement finally arrived. I was going to show my father that a "baba" could do something he couldn't do. And I was going to show my husband that a "baba" could do something he could do. We lived in Maryland at the time, and Maryland, as most other states do, had a policy that U turns and parking were the most important elements of driving. My three point turn was OK, but parallel parking I just couldn't manage. My verbatim knowledge of the driver's manual did not impress the

testing officer or offset this shortcoming and he wrote the horrible words on my application — "issue another learner's permit".

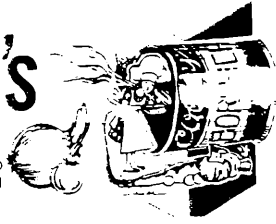
After that I went through training more rigorous than that of any Olympique athlete and when I passed the driver's test, and learned that Maryland issued a driver a license for life, I was delighted that I would never have to face this ordeal again. But when we moved to Pennsylvania, it was a Pennsylvania State trooper who informed me, after stopping me for a minor speeding violation, that the law in Maryland had changed and that my lifetime license was technically invalid. He told me that he could arrest me and that's the moment I began to cry and the moment I learned a lesson for life. I eventually got my Pennsylvania license, but it was tears that had kept me from being arrested on that occasion and tears that got me out of other driving jams. The cops were sympathetic. It was only my husband who was not impressed.

Yet through the years, I became an excellent driver. At that time, a wife who did not work had to be the family chauffer until it was safe to let the kids drive themselves. I think back on the preschool years when I drove some six restless toddlers to the Ukrainian nursery school twice a week. The kids were scratched up by each other, but the car did not have a mark on it. Then there were the annual summer pilgrimages to Plast camp all over the United States. One time I had to unload the entire camping gear of four kids on the shoulder of a highway to get to the spare tire, which I finally changed with the help of my twelve-year-old. During one of these trips, a thirty inch aluminum salad bowl fell off a catering truck and flew across my hood. By this time, I no longer panicked at such things. My only thought was that I should stop and pick up the bowl — we could use it at the church.

My biggest thrill, however, was driving 100 m.p.h. through an Indian reservation somewhere in Montana. My husband, who was sleeping beside me in the passenger seat, had told me that the Indians did not give speeding tickets. I didn't even believe there were any Indians on that reservation. All I had seen for the last forty miles was tumbleweed. It was one of those rare moments in life — either now or never. I said to myself, "OK!" drop that lead foot, baba, and go!"

It has been over thirty years now and I have the best driving record in the family. I also have fantasies of a dream car, not a BMW or a Cadillac or some custom stainless steel sportscar. I dream of having a yellow VW convertible, a little yellow BUG with a canvas roof. And guess what — they are going to be making them again. So if you see one coming down a highway, honk once if you're a Ukie and twice if you're a Ukie "baba".

cooky's corner

Fruit-Glazed Cornish Game Hens

- 2 Cornish game hens (about 2 1/2 lbs. total), split**
- 3 large cloves of garlic — mashed**
- 1 tablespoon olive or other vegetable oil**
- 1/2 teaspoon salt**
- 2 teaspoons soy sauce**
- pepper to taste**
- 1 cup fruit jam or jelly**

1. If the Cornish hens are not already split, with a heavy knife cut through the hens at the backbone. Turn the hens skin-side down and cut through the white membrane on either side of the breastbone. Bend the breasts backward until the breastbone breaks, then pull out the breastbone and the attached cartilage. Cut the hens in half. Wash and pat dry.

2. Rub the Cornish hen pieces with the mashed garlic, put in refrigerator for about 2 to 3 hours.

3. Preheat broiler. Line a broiler pan with foil.

4. In a small bowl, combine oil, salt, soy sauce and pepper.

5. After marinating in garlic, rub the Cornish hen

halves all over with the seasoned oil and place, skin-side up, on the broiler pan.

6. Broil the hens 4 inches from the heat for 15 minutes.

7. Meanwhile, in a small saucepan over low heat, melt the jam (or jelly).

8. Brush the hens with the jam and broil for 3 to 5 minutes longer or until they are cooked through and glazed. Watch carefully to keep the jam from charring.

For the grill, follow the same procedure.

Serve with rice (white and wild rice combination), and a salad of Boston lettuce, slices of cucumber, radishes, and tomatoes and shredded carrots. Top with a light oil and vinegar (use aromatic, like balsamic, vinegar) dressing.

SWEET POTATO PUDDING

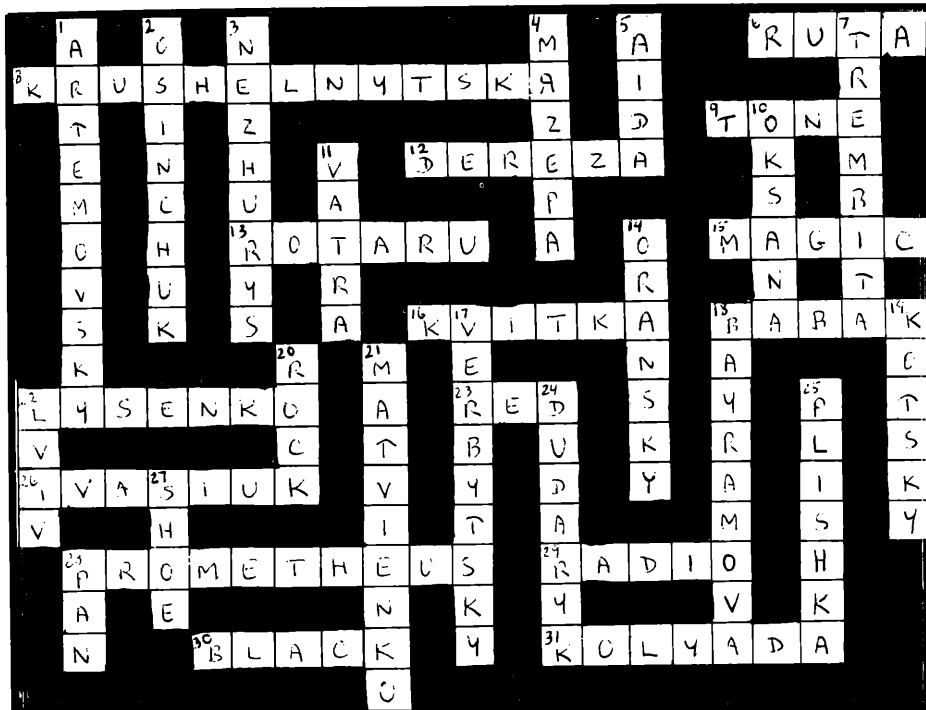
- 2 cupes grated raw sweet potato**
- 1 cup milk**
- 1 cup sugar**
- 2 eggs, slightly beaten**
- 2 tablespoons margarine or butter, melted**
- 1 teaspoon ground cinnamon**
- 1/4 teaspoon ground nutmeg**
- 1/4 teaspoon salt**

Heat oven to 350°F. Grease 1½-quart casserole.

Mix all ingredients in a large bowl. Pour into prepared casserole.

Bake 1 hour or until center is firm. Serve warm.

Makes 8 servings.

ДОПИСИ ОКРУГ І ВІДДІЛІВ СУА

ЗАСВІЧЕННЯ ЯЛИНКИ В НЬЮ-ЙОРКСЬКІЙ ОКРУЗІ СУА

Серед звичаїв, які ввійшли у неписану традицію нашої Округи, є свято "Засвічення ялинки". Відбулося воно 16 грудня в Домівці СУА в Нью-Йорку. Голова Округи Надя Савчук привітала гостей: о. ігумена П. Пащака від католицької церкви св. Юра, о. ігумена Панкратія від православної церкви "Всіх Святих", голову СУА Анну Кравчук і прибулих з нею членок Головної Управи СУА, Л. Любович, д-ра Б. Кекіша від кредитівки "Самопоміч", В. Магуна від Товариства інженерів, О. Літепло від Товариства сеньйорів, голів відділів і числено зібраних союзнок. Н. Савчук підкреслила, що цьогорічна ялинка присвячена "Рокові Української Родини", яка у вільній Україні може свobodно святкувати Різдво Христове і пересилає різдвяний привіт всім українським родинам у діаспорі.

Дальше ведення програми голова округи передала культосвітній референтці С. Косович. Вона попросила о. ігумена Пащака провести молитву, яку він започаткував колядкою "Бог предвічний" і побажав усім присутнім доброго здоров'я у 1995 р., а для СУА успіхів у їх благодійній праці. Відтак голови відділів довершили прикрашення ялинки, і голова округи Надя Савчук офіційно засвітила її.

Тому що Різдво Христове в першій мірі є святом дитини, то і мистецьку програму відкрила п'ятилітня Мелася Гурін віршем "Дар від України" і відспівала пісню "Різдвяна мрія" при акомпаньяменті своєї мами Лариси Магун-Гурін. Її старша сестричка Лариса віддеклямувала вірш "Благословенна зірка ясна" і відспівала "На небі зірка" при акомпаньяменті Меласі на сопілці і мами на фортепіані. Далі було сольо Меласі на сопілці. Малих артистів публіка нагородила рясними оплесками, а від Округи вони одержали подарунки. Потім Х. Навроцька відчитала дуже зворушливий спомин своєї мами І. Домбчевської, надрукований у 1938 р. у Львові в "Ділі" (у жіночій сторінці) про традиції і звичаї, зв'язані з Різдвом Христовим, які наше селянство зберігало сотні років і передавало цю любов до них майбутнім поколінням.

О. Кебало, колишній учень Мистецької студії Л. Крушельницької, відчитав два вірші С. Чарнецького і О. Олеся, присвячені матері.

Маленька О. Кебало відспівала "Щедрик, щедрик", за що, крім оплесків, одержала в нагороду малого ведмедика. Відтак ведуча програмою попросила до слова голову СУА А. Кравчук, яка, подякувавши за запрошення, зложила побажання з нагоди свят і попросила О. Тритяк розказати про успіх конкурсу для молоді різного віку "Про значення родини". Підсумки конкурсу перевершили усіякі сподівання, а кредитівки — "Самопоміч" і православна — з Нью-Йорку призначили на ту ціль по 500 дол. як винагороду. Л. Любович, колишня редакторка "Нашого Життя", одержала признання і подяку від Головної Управи СУА. Культосвітня референтка С. Косович подякувала родинам Гуринів і Кебалів за малих виконавців програми і попросила до слова д-ра Б. Кекіша. Присутніх чекала дійсно велика несподіванка, коли д-р Б. Кекіш до своїх святочних побажань додав таку цінну прикрасу на "Ялинку" від кредитівки "Самопоміч" як дар в сумі 1,000 дол. на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля 2,000 дол. на стипендійний фонд, який провадить СУА. Бурею оплесків присутні виявили свою радість і вдячність за такий несподіваний дар.

Господарські референтки Округи попросили гостей до трапези, яку так дбайливо приготували завдяки жертвенності відділів.

Мистецьку програму закінчив виступ співака з України О. Чмири, лавреата конкурсу вокалістів. До своїх побажань він додав дві народні пісні і, як наддаток, — "Дивлюсь я на небо". Присутні виявили своє задоволення ширими оплесками і загальним колядуванням.

Голова Округи Н. Савчук, закриваючи це свято, подякувала гостям і всім, що причинилися до успіху імпрези: С. Косович, І. Стецьків, О. Гірній, Г. Обершин, А. Натині, Д. Кріль, Х. Навроцькій, О. Кебало і Л. Магун. На закінчення о. ігумен Панкратій у своїх побажаннях підкреслив значення ролі СУА у вихованні молодого покоління, і молитвою закінчив це небудене свято.

Івана Мачай,
пресова референтка Округи Нью-Йорк.

ЗАМОВЛЯЙТЕ!

Союз Українок Америки має невелику кількість примірників книжки Наталії Чапленко "Українські назви з куховарства й харчування". Ціна одного примірника — 10 дол. Просимо робити замовлення. Відділи одержують 30% знижки.

СВЯТКУВАННЯ 30-РІЧЧЯ 82-ГО ВІДДІЛУ СУА

Доброю стороною ювілеїв є те, що ми підсумовуємо роботу, яка була зроблена за певний період часу і на цій основі плянуємо свою дальшу діяльність, враховуючи нові потреби часу.

Святкування 30-річчя 82-го Відділу в Нью-Йорку відбулося в Домівці СУА 20 листопада 1994 року, де зібралися членки Відділу і гості.

Гарно була прибранна заля Домівки, на столах розкладено однакове накриття голубого тону, квіти у фляконах, різнобарвні бальончики на стінах.

Відкрила ювілейне зібрання голова комісії Олександра Кіршак, яка привітала гостей і попросила референтку суспільної опіки Теодору Британ прочитати молитву СУА. Після молитви присутні однохвилинною мовчанкою вшанували пам'ять союзянок, які відійшли у вічність, а тоді відспівали гімн СУА.

Далі програму вела культурно-освітня референтка Ірина Іванчишин, яка привітала гостей і попросила скарбничку Відділу Надію Попель представити історію 82-го Відділу за 30 років його існування. В доповіді було висвітлено найважливіші імпрези, організовані Відділом, способи збирання коштів на потреби Відділу, обсяг допомоги, поданої нашим землякам в Україні і за її межами. Наступною точкою було надання грамоти почесної членки Відділу колишній довголітній голові Відділу Іванні Клим, яка вже не проживає в Нью-Йорку. Грамоту вручила теперішня голова Відділу Лідія Стасюк.

З приємністю ми слухали українських народних пісень у виконанні знаної нашої співачки Христини Карпевич, яка нагадала нам наші молоді літа піснею "Ой з-за гори кам'яної".

Підкріпившись смачними стравами, всі з задоволенням слухали гуморесок Ікера, які читала Наталія Канюга.

І знов наступила вокальна точка, в якій "ревелерси" Відділу виконували гумористичні коломийки, слова до яких були складені колективно. В цих коломийках кожній членці референтури було віддано належне.

Згодом О. Кіршак прочитала листи-привіти, які надіслала колишня голова Округи Оксана Рак, 21-ий Відділ СУА, 89-ий (Кергонксон), 114-ий Відділ (Йонкерс).

Редактор "Нашого Життя" Ірена Чабан, вітаючи Відділ з ювілеєм, подарувала йому свій вірш "Земле моя...". Мабуть, слухаючи цього вірша, кожний заглибився у собі і подумав, чи робить усе, що в його можливостях, для України. Бо, як сказано у вірші "На чужині я живу для тебе". А Союз Українок Америки — це союз жінок, які живуть для неї, України. В умовах самостійности, того чуда, з якого, може, не всі ще добре здають собі справу, наша праця для України повинна стократно збільшитися і бути перебудована відповідно до обставин.

Полуденок закінчився, і голова Відділу Лідія Стасюк подякувала всім за присутність.

М.М.

*30-ліття 82 Відділу СУА в Нью-Йорку.
30th Anniversary of the UNWLA Branch 82 in New York.*

”ДНІ РОДИНИ ТА ТРАДИЦІЇ” У КЛІВЛЕНДІ

В кінці листопада минулого року історичне Товариство ”Вестерн резерв” влаштувало триденне святкування для вшанування родинних та культурних традицій нашого міста. Тому, що у Клівленді великі скупчення етнічних груп зберігають свою мову, звичаї та традиції і цим вносять великий вклад у культурне життя міста, історичне Товариство вирішило ближче ознайомити громадянство Клівленду з традиціями цих етнічних груп. Таке святкування у Клівленді відбулося вперше, але історичне Товариство має на меті ввести його в щорічну традицію.

До участі у святкуванні було запрошено ірландців, українців, афроамериканців, жидів та еспанців. Святкування відбулося в приміщенні музею Товариства поблизу клівлендського музею мистецтв.

Ще в червні директор музею д-р Джан Грабовський звернувся з проханням до голови 12-го Відділу США Дори Сторожинської скоординувати репрезентативну програму з показом українського мистецтва, танків, музики, традиційних страв та розвагової частини для дітей. У підготові до програми Лідія Вирста та Іда Котелевець провели декілька ділових нарад з адміністрацією музею.

26 листопада було призначене для українців та афроамериканців. Українська програма розпочалася о 2-ій годині. В кімнаті ”Крофорд музею” був поставлений стіл з обрядовим печивом — весільним короваем, символом початку родинного життя, великодньою паскою та різдвяним калачем. Коло столу був поставлений манекен, одягнений в український дівочий полтавський стрій. На столі красувався дідух.

В музейній крамничці були на продаж українські куховарські книжки, видані 12-им Відділом США, та

прикраси на ялинку. В буфеті відвідувачі могли скуштувати українських страв — вареників, пиріжків та тортів.

Протягом цілої програми висвітлювали фільм про чудові краєвиди та мистецькі й історичні пам’ятки України. Музична група ”Бандура-тріо”, до складу якої входять Олег Махлай, д-р Тарас Махлай та д-р Андрій Жура, виконала низку українських мелодій.

В музейній кімнаті ”Наполеона” розважали дітей. Молодший відділ танцювального ансамблю ”Каштан” під керівництвом Давида Возняка виконав два традиційні танці, чим викликав загальне захоплення. Членка 8-го Відділу Люся Лебідь показувала, як плести українські віночки та робити ліноритні відбитки. Діти могли оглянути писанки та зразки старовинної і новітньої азбуки. Вони залюбки плели віночки, робили відбитки тризуба і вчилися писати українські літери. Допомогали Люсі Лебідь діти союзників — Лія Бечка, Наталя Погребінська, Дмитро і Микола Лебіді.

Ще перед святкуванням репортер 19-го каналу WOIO Пола Бразил провела інтерв’ю з Л. Лебідь та членом адміністрації музею К. Концес для програми ”Шейкер Сквер”, яку спонсорувало підприємство ”Кока-кола”. Надія Дейчаківська, референт зв’язків Округи, дала інтерв’ю представникові радіопрограми ”Вісник” Лені Погребінській.

”Дні родини та традиції” пройшли дуже успішно. В музеї було 1,200 відвідувачів. Усі вони з великим зацікавленням слухали української музики, оглядали зразки українського мистецтва і хвалили традиційні страви.

Едіта Морозинська.

Зліва: Л. Вирста, Н. Дейчаківська, Д. Сторожинська, Л. Лебідь, Л. Погребінська.
From left: L. Vyrsta, N. Deychakivska, D. Storozynska, L. Lebid, L. Pohrebinska.

*Зустріч з нагоди 80-ліття Ірини Кашубинської.
Celebration in honor of 80th Birthday of Iryna Kashubynska.*

СОЮЗЯНКИ ВШАНУВАЛИ ІРИНУ КАШУБІНСЬКУ

Був гарний осінній день 18 жовтня. В одному з ресторанів Парми, Огайо, зібралися союзнянки 33-го Відділу СУА, щоб вшанувати довголітню улюблену, заслужену і всіми шановану членку нашого Відділу Ірину Кашубинську у 80-ліття її народження.

Союзнянки привітали пані Ірину квітами, склали побажання і відспівали традиційне "Многая літа". Пані Ірина поділилася враженнями від поїздки в Україну і відвідання свого рідного села Угринів.

У приємній товариській атмосфері проведено цих кілька годин, щоб вшанувати працюючу трудівницю не тільки в СУА, але й в громаді. Ірина Кашубинська є почесною членкою Головної Управи СУА.

Народилася Ірина у священничій родині о. Івана і Ольги зі Смуків у селі Угринів на Сокальщині. Матуру здала у Перемишлі в дівочому інституті, а

диплом інженера-агронома одержала у Мюнхені.

Переїхавши до Клівленду, була там головою Окружної Управи і головою 33-го Відділу СУА. Одночасно працювала у громадських комітетах. Як музейно-мистецька референтка, влаштовувала виставки і покази народного мистецтва. Скомплектувала збірку національних строїв і весільних уборів голови. Має власну колекцію старинних сорочок зі села Угринів. Влаштовує курси і покази кулінарних виробів і декорацій.

Инж. Ірина Кашубинська вносить свій вклад у всі ділянки українського життя. У 1985 році її вшанували за 50-літню громадську працю.

Ірина Стахур,
пресова референтка.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ

68-ИЙ ВІДДІЛ СУА В СИРАКУЗАХ

Загальні збори 68-го Відділу СУА в Сиракузах, Нью-Йорк, відбулися 20 листопада 1994 р. У зборах взяла участь голова Окружної Управи Марія Крамарчук.

Управу на 1995 рік вибрано в такому складі: Фалина Войтович — голова, Мирослава Маляр — заступниця голови, Уляна Пилипишин — секретарка, Павліна Морріс — скарбничка.

Референтки: Діди Бутенко — пресова, Ніна Возняк — стипендійна, Надія Анрус — господарська, Слава Гудзяк — музейна.

Контрольна комісія: д-р Галина Ключас — голова, Надія Гайдук — членка.

Фалина Войтович,
голова Відділу.

17-ИЙ ВІДДІЛ СУА В МАЯМІ

Загальні збори 17-го Відділу СУА ім. О. Теліги в Маямі, Флориди, відбулися 11 грудня 1994 р. Головою зборів була Лідія Гладка, секретаркою — Марія Венгльовська.

До нової Управи ввійшли: Мирослава Тершаковець — голова, Єва Лужняк — заступниця голови, Лідія Гладка — секретарка, Ірина Трач — скарбничка.

Референтки: Ірина Ракуш — імпрезова і культурно-освітня, Люся Венгльовська — організаційна, Соня Серна — суспільної опіки, Лідія Гладка — музейна, Марія Венгльовська — господарська.

Контрольна комісія: Іванна Бліхарська — голова, Ольга Ковальчук і Ольга Бульба — членки.

Марія Венгльовська,
секретарка зборів.

МЕДИЧНИЙ ФОНД ДІТЯМ І МОЛОДІ — ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ

ПОЖЕРТВИ ЗА ГРУДЕНЬ 1994 Р.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У світлу пам'ять мого незабутнього чоловіка **бл. п. о. митрата Мирослава Харини** складаю **100.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.
Марія Харина з родиною.

У світлу пам'ять **бл. п. Розалії Сіокало**, однієї з основниць 78-го Відділу СУА у Вашингтоні, Д. К., складаємо **50.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

Управа 78-го Відділу СУА.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Софії Лотоцької** з Трентону, Н.-Дж., членки та приятелі склали через 19-ий Відділ СУА на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля: **50.00 дол.** — Наталія і Роман Кузики; **25.00 дол.** — Дарія Кузик; **по 20.00 дол.** — Уляна Коропей, Данило Свістіль, Оксана й Іван Микитини; **по 10.00 дол.** — Марія і Зенон Городиські, Леся і Роман Городиські, Андрій Турчин, Ірена Плис. **Разом 175.00 дол.**

У пам'ять незабутньої **Дарії Городиської-Стрінг** складаю **20.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

Степанія Городиська.

У пам'ять незабутньої **Дарії Городиської-Стрінг** складаємо **10.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

Ірина і Роман Стахури.

Замість квітів на могилу **бл. п. Романа Василини**, який упокоївся 3 жовтня 1994 р. у Фініксі, Арізона, складаю **20.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

Ольга Гаховська.

У світлу пам'ять **бл. п. Катерини Росоли** складаю **10.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля. Дітям, внукам і правнукам висловлюю щирі співчуття.
Софія Барусевич.

У світлу пам'ять моєї сестри **бл. п. Марії Кушнір**, яка померла в Україні, складаю через 21-ий Відділ СУА **30.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

Анна Заплітна.

У світлу пам'ять моєї доньки **бл. п. Марії Вільчан** складаю **300.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

П. А. Белегей.

У світлу пам'ять мого чоловіка **бл. п. Ярослава Сенюка**, який помер 2 вересня 1993 р., складаю **10.00 дол.** на Пресовий Фонд "Нашого Життя" і **20.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

Ірина Сенюк.

In memory of **Alexander Pronchick**, donation was made **\$25.00** to Chornobyl Fund by **Mary Dushnyk**.

For the glory of God in memory of **Dr. Ted Richardson** **\$50.00** donation was made to the Chornobyl Fund by **Dr. Ralph & Terri Hammond**.

З РІЗНИХ НАГОД

З вдячності за побажання повернення до здоров'я складаю посестрам-союзнякам 33-го Відділу СУА щире подяку. З тієї нагоди складаю **20.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

Євгенія Фандерис,
членка 33-го Відділу.

Прихід з продажу книжок "Мальви" Камілії Гук в сумі **90.00 дол.** складає на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля

75-ий Відділ СУА.

Різдвяний подарунок від дочки Віри у сумі **100.00 дол.** пересилаю у пам'ять моєї сестринки **Марійки Демчишин-Чапран** із Судової Вишні в Україні на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

Іван Жига.

ЖЕРТВОДАВЦІ

	дол.
Кредитівка "Самопоміч", Нью-Йорк	1,000.00
Ярослава і Василь Млинарики, Йонкерс, Н.-Й., через 119-ий Відділ СУА	100.00
Борис Галаган, Нью-Йорк	100.00
П. Попів, Північний Брансвік, Н.-Дж.	20.00

ФОНД СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Іванни Осідач-Божик**, довголітньої членки 43-го Відділу СУА, на Суспільну Опіку з призначенням для сиріт в Україні зложили: **по 10.00 дол.** — Марія Вірщук, Ольга Гаєцька, Стефа Григорчук, Лукія Гриців, Марія Данилів, Ольга Диміцька, Марія Євсєвська, Анастасія Жилава, Стефанія Колодій, Надія Кузьма, Теодора Кузьмович, Марія Куземська, Ольга Лукасевич, Анна Максимович, Ірена Новоженюк, Анна Олійник, Надія Оранська, Наталія Пуйда, Стефанія Ракоча, Марія Романець, Анна Суха, Людмила Чайківська, Ліза Чепіль, Ірена Чума, Олена Шиприкевич; **7.00 дол.** — Олександра Шуст; **по 5.00 дол.** — Євгенія Капій, Іванна Субтельна, Марта Тарнавська. **Разом 292.00 дол.**

Управа і членки 43-го Відділу СУА.

У світлу пам'ять **бл. п. Марії Білозор-Фединської** пересилаю **30.00 дол.** на Суспільну опіку СУА. Доням з родинами висловлюю щирі співчуття.

Ольга Лукасевич,
членка 43-го Відділу СУА.

У пам'ять моїх покійних батьків **Михайла й Анни**, брата **Богдана**, стрийка **Юстина** і стриянки **Михайлини Кузьмів** складаю через 93-й Відділ СУА в Гартфорді **250.00 дол.** на допомогу сиротам в Україні.

Ярослава Кукіль.

Замість квітів на могилу щирої приятельки **бл. п. Амалії Стратийчук** складаю **100.00 дол.** на Фонд Суспільної опіки з призначенням на дитячу лікарню у Львові.

Неоніля Кліш.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Білосор**, матері нашої членки Олі Цегельської та бабці нашої членки Надії Ц. Кид, зложили на Фонд Суспільної опіки СУА: **50.00 дол.** — 91-ий Відділ СУА; **по 25.00 дол.** — Надя й Юрій Цегельські, Ляля Цегельська; **по 20.00 дол.** — Ірина Бачинська, Даня Цегельська; **по 10.00 дол.** — Марія Корчевий, Анн Гасен, Реня Цюк. **Разом 170.00 дол.**

У пам'ять **бл. п. Марії Черник**, яка відійшла у вічність 15-го грудня 1994 р. в Україні, складаємо **50.00 дол.** на Фонд Суспільної опіки — сироти в Бразилії. Синови Ярославів Черникові з дружиною Лідєю висловлюємо наше щире співчуття.

Анна і Володимир Раки.

З РІЗНИХ НАГОД

Під час різдвяної зустрічі членки зложили коляду **50.00 дол.** на Фонд Суспільної опіки СУА.

28-ий Відділ СУА.

ПОЖЕРТВИ

Марія Юркевич, Мейпелвуд, Н.-Дж. 20.00 дол.
Ємілія Михалевська, членка 43-го Відділу СУА 50.00 дол.

ПОМІЧ "БАБУСЯМ"

Дякую моїм знайомим, які пам'ятали про мене і допомагали мені під час моєї недуги! Складаю даток в сумі **110.00 дол.** на Фонд Суспільної опіки — допомога "Бабусям".

Неоніля Кліш.

Щиро дякуємо!

Лідія Черник,
референтка Суспільної опіки СУА.

Анна Рак,
скарбничка Суспільної опіки СУА.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

ВІД 1 ВЕРЕСНЯ ДО 31 ГРУДНЯ 1994 Р.

20,000.00 дол. — Микола і Мей Бойчуки (86);
5,678.76 дол. — Н. Н. (86);
5,195.00 дол. — в пам'ять бл. п. Наталії (Стефанів) Осінської-Чапленко;
5,000.00 дол. — Стефан і Володимира Сливоцькі (64);
2,000.00 дол. — Кредитівка "Самопоміч" Нью-Йорк, Н.-Й.;
1,500.00 дол. — в пам'ять бл. п. Вільми Федів-Малкович;
1,200.00 дол. — Мері Сова (66);
835.00 дол. — в пам'ять бл. п. Мирослави Гординської;
820.00 дол. — д-р Стефан Стецура (33);
600.00 дол. — Василь і Олена Тіри (Польща);
560.00 дол. — 33-й Відділ СУА, Огайо;
530.00 дол. — 28-ий Відділ СУА, Нью-Джерзі;
500.00 дол. — в пам'ять Юліяна Охримовича (86), Михайло і Ольга Ковальчуки (17), Анна Литвин (28), д-р Богдан і Богданна Худьо (28);
468.00 дол. — 92-ий Відділ СУА, Нью-Джерзі
450.00 дол. — Андрій і Христина Козаки (86), Михайло Мурин (68), Дарія Пісоцька, Округа Дітройт, в пам'ять бл. п. Євгенії Дубас (33);
410.00 дол. — д-р Олександра Школьник (33);
375.00 дол. — Євген і Богданна Михайліві (91);
360.00 дол. — St. Josaphant's Holy Name Society Bethlehem, Pa. (91)
350.00 дол. — Адріян і Лариса Долинські (86);
315.00 дол. — 99-ий Відділ СУА, Вотерв'їт, Н.-Й.;
310.00 дол. — д-р Анна Самофал (56);
300.00 дол. — д-р Н. Ірена Біленька (61), Данило і Люба Більовщуки (4), Марія Гладка (БУК) Канада, д-р Марія Фішер-Слиж, Канада, Віра Левицька, Н.-Й., "Тризуб" Український Клуб Сеньйорів (БУК), Канада, Bette Quachenbush, NY, Олександр й Ірена Ховайли (62);
280.00 дол. — Марія Гавалко (33);
275.00 дол. — Люба Лапичак-Лесько (86);

260.00 дол. — Люба Артимишин (64);
255.00 дол. — Лідія Стасюк (82);
252.00 дол. — в пам'ять Романа Іванчишина (82);
250.00 дол. — Микола Мілянчик (93), Люба Онуферко, Володимир Остап'як (83), Олена Папіж (81), Юрій і Деббі Чорнобілі (47), Ірена Яворська (86), Міра Залуцька (78), 100-ий Відділ СУА, 115-ий Відділ СУА;
215 дол. — в пам'ять Лени Іваницької (56)
205.00 дол. — клуб сеньйорів при катедрі св. Йосафата, Огайо (33);
200.00 дол. — І. Тамара Гординська, Н.-Дж., Ольга Крехтяк (22), Дарія Менцінська;
160.00 дол. — Іван Вовк (33);
150.00 дол. — д-р Роман Білак (47);
130.00 дол. — Ярослав і Богданна Бігуни (28), Ірена Новоженюк (43);
125.00 дол. — Марія Данилів (43), Іриной і Оленка Юрчуки (86), John & Doreen Rudan (86);
110 дол. — Стефан Гук (28)
100.00 дол. — Марта Андріюк, Конн, Микола Децький (89), д-р Ігор і Ксеня Гапії (86), д-р Дарія Новаківська-Ліссій, Олександр Лісевич (28), Орися і Юрій Яцусі (98), 52-ий Відділ СУА;
90.00 дол. — Орест і Марійка Коропеї, Конн., Тамара і Порфирій Панкевичі (65);
84.00 дол. — Рената Бігун (28);
80.00 дол. — Таїса і Матвій Мелешки, Фл., Дарія Хухра (89);
50.00 дол. — Metro M. Chrepta (4);
25.00 дол. — Микола Барицький (49);
15.00 дол. — Emme-Jane Weale in memory of Daria Melnyk (62);
10.00 дол. — John & Patricia Lucyk (4), Ольга Лужняк (22).

В сороковий день смерті **бл. п. Лени Іваницької**, членки 56-го Відділу СУА в Норт Порт, Флоріда, родина та приятелі зложили датки (215.00 дол.) на Стипендійний Фонд СУА: **50.00 дол.** — Тося і Модест Венґриновичі; **30.00 дол.** — Надя Мандрусак; **по 25.00 дол.** — Оксана Мельничин, д-р Г. і В. Петришини, д-р Євген і Неля Стецькови; **по 20.00 дол.** — д-р В. і Й. Геренти, Люся і Михайло Герасимів; **по 10.00 дол.** — Ія Грицай, Оксана Тарнавська.

На нев'янучий вінок у пам'ять заслуженої членки 33-го Відділу СУА **бл. п. Євгенії Дубас**, на Стипендійний Фонд СУА, виховання священників в Україні, через 33-й Відділ склали: **100.00 дол.** — Нестор і Ніля Кузичі; **по 50.00 дол.** — д-р Юрій і Таня Кузичі, Ростислав і Марія Смики, Ілля і Дарія Войтини; **30.00 дол.** — Стефанія Цегельська; **по 25.00 дол.** — Стефан і Таня Косноси, д-р Зенон і Мирослава Голубці; **по 20.00 дол.** — Василь і Віра Ліщинецькі, д-р Роман і Міра Грабці, Іван і Люба Мудрі, Марія Маланчук, Рома Вирста; **по 10.00 дол.** — Ірена Новицька, Володимир Смігуровський.

Посилаємо **100.00 дол.** на Стипендійний Фонд СУА замість квітів на могилу **бл. п. Наталії Чапленко**, мами нашої голови Анни Кравчук. Родині висловлюємо щирі співчуття.

Членки 66-го Відділу СУА в Нью-Гейвені, Конн.

В імені 78-го Відділу СУА у Вашингтоні висловлюємо наше сердечне співчуття голові СУА Анні Кравчук з приводу

смерті матері **бл. п. Наталії Чапленко**. В її пам'ять складаємо **50.00 дол.** на Стипендійну Акцію СУА.

За управу
Мотря Слоневська, голова,
Христина Шипилява, секретар.

Замість квітів на могилу **Наталії Осінської-Чапленко** склали 150.00 дол. на Стипендійний Фонд СУА: **50.00 дол.** — д-р Богдан і Таїса Кузьми; **по 25.00 дол.** — д-р Тарас й Іванна Ганушевські, д-р Еміль й Ірена Клюфаси, д-р Іван і Олександра Кизики, Ніна Коропей.

Замість квітів на могилу та в пам'ять **бл. п. Мирослави Гординської** родина та приятелі склали 835.00 дол. для сиріт в Україні через Стипендійну Акцію СУА: **по 100.00 дол.** — д-р Богдан З. Гординський, Христина Голубець; **по 50.00 дол.** — Володимир і Христина Баранецькі, д-р Микола і Христина Баранецькі, Дарія Каранович, д-р Ігор і Ксеня Гапії, Роман Галібей, Ярослав і Ольга Чипаки, Осип й Ірена Яворські; **35.00 дол.** — Лариса Гординська; **30.00 дол.** — д-р Люба Стефанівська; **по 25.00 дол.** — Philip & Nicole Cara, Barry N Nelson, Debora P. Orbach & Thomas K, Campbell, Кость і Олена Гречаки, Бернард і Анна Кравчуки, Юрій і Олена Кисілевські, Павло Стокотельний і Надія Світлична, Ярослав і Таїсса Турянські; **20.00 дол.** — Михайло й Ірена Морози.

Щиро дякуємо за підтримку

Люба Більовщук,
референтка стипендій СУА

М. Оріся Яцусь,
скарбничка комісії стипендій СУА

ПРЕСОВИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

Відзначення 50-ти ліття "Нашого Життя" в Окрузі Чікаґо відбулося 30-го жовтня м. р. Датки склали такі особи і організації:

1. 6-ий Відділ СУА	100.00	11. Банк "Певність"	200.00
2. 22-ий Відділ СУА	250.00	12. Українські Ветеринарні Лікари	100.00
3. 29-ий Відділ СУА	125.00	13. Каса "Самопоміч"	100.00
4. 51-ий Відділ СУА	100.00	14. Проф. Степан і Люся Самбірські	50.00
5. 74-ий Відділ СУА	250.00	15. Д-р Еміль і Ліна Басюки	50.00
6. 85-ий Відділ СУА	125.00	16. ОЖ ОЧСУ	50.00
7. 101-ий Відділ СУА	250.00	17. Емерити при церкві Св. Миколая	50.00
8. 102-ий Відділ СУА	125.00	18. Український Золотий Хрест	50.00
9. Д-р Ярослав і Ярослава Панчуки	250.00	19. Хор "Сурма"	20.00
10. П-во Семчизаки	250.00		
			<u>2,495.00</u>

Прибуток з бенкету

2,005.00 дол.

Разом

4,500.00 дол.

ПРОСИМО НЕ ЗАБУТИ ПРОДОВЖИТИ ПЕРЕДПЛАТУ ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"
ЧИТАЧАМ В УКРАЇНІ

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

ВІД 1 ДО 31 ГРУДНЯ 1994 Р.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ТРИВАЛІ ФОНДИ

На Меморіальний Фонд ім. Івана і Марії Заяців **10,000.00 дол.** зложили **д-р Ізяслав й Іванна Заяці.**

На Меморіальний Фонд ім. д-ра Миколи Терлецького **1,500.00 дол.** зложили д-р Андрій і Тетяна Тершаківці.

На Тривалий Фонд ім. Юліяна та Ірени Охримовичів **2,000.00** склала Ірена Охримович (Bellcore Corp).

На Тривалий Фонд ім. д-ра Климентія і Ольги Рогозинських **1,000.00 дол.** зложили **д-р Климентій і Ольга Рогозинські.**

На Тривалий Фонд ім. д-ра Теодора і Мири Залуцьких **500.00 дол.** зложили **д-р Теодор і Мира Залуцькі.**

На Меморіальний Фонд ім. Анни Байко та Миколи і Марії Стисловичів **200.00 дол.** зложили **Оксана Байко.**

ДАТКИ

2,200.00 дол. — Богдан і Лідія Гайдучки;
1,200.00 дол. — Орест і Лідія Глюти (American Express Foundation);

750.00 дол. — Тит і Софія Геврики;

700.00 дол. — д-р Віталій та Олександра Богданіві;

по 500.00 дол. — 113-ий Відділ СУА, д-р Марія Савдик;

485.00 дол. — Олег Савків;

по 300.00 дол. — Віра Скоп, Євстахій Держко;

250.00 дол. — д-р Лев та Ірена Кушнірі;

по 200.00 дол. — д-р Оксана Фольварків, Антін Суес, Вячеслав Цетенко, Тетяна Чучман, Ярослав і Галина Оберішні, д-р Ігор і Сузанна Раки;

140.00 дол. — д-р Трувор і д-р Христина Притула-Кузьмовичі;

125.00 дол. — Річард і Ольга Алвіно;

по 100.00 дол. — Наталія Канюга, Леонід Кобринський, Текля Гнатишин, Михайло і Олександра Боб'яки, Володимир Могучий, д-р Стефан Стецура, Анна Політило, Євген Смерека, Анна Маркевич і Меланія Банах, Владика Василь Лостен, Алла Черней, д-р Богдан і Джоанна Целевичі, Оксана Рак, Микола Лебедь, Любомир і Марія Явні, д-р Ярослав Рожанковський, д-р Ярослав і Оксана Сидораки, д-р Олександр і Мирослава Цибрівські, Тиміш і Анна Гнатейки, Володимир Клебович, Я. А. Коржинський, Марта Перейма, д-р Ігор і Варвара Цегельські;

по 75.00 дол. — Іван Петро Русиник-Гарбера;

по 50.00 дол. — Євген і Наталія Змії, Ярослав Пришляк, Володимир і Анна Цюрпіти, Ольга Кудлак, Христина М.

Степаник, Михайло Соф'як, д-р Леонід і Оксана Мостовичі, Марія Крижанівська, Павло Шандрок, Лідія Гіфлер, Віра Леджер, Ольга Балабан, д-р Ярослав і Ярослава Панчуки, Самуїл Валчук, Річард Белас, Марта Рудик, Богдан і Наталія Ковалі, Михайло і Софія Ступки, Оксана Лобачевська, Марія Кротюк, Атанас Слюсарчук, Володимир і Лідія Базарки, Юліян Ястремський, д-р Роман Рак, Мирослав і Надія Шміргі;

40.00 дол. — д-р Христина Дурбак;

35.00 дол. — д-р Осип Данко;

по 30.00 дол. — Теодор і Олександра Костюки, Константин Лашкевич, д-р Ярослав Осеретко, Микола Кононенко, Богдан і Лідія Казакевичі, Євген і Ольга Филиповичі, Стефан і Павлина Олексіві, Олег та Ельза Склеповичі;

по 25.00 дол. — Марійка Джурач, Анна Кравчук, 21-ий Відділ СУА, Іван Скіра, Микола і Анна Стасіві, Ольга Кулинич, Дмитро і Стефанія Косовичі, Іван і Марія Круги (через 89 Відділ), Оксана Поритко, Катерина Литвинська-Фанок і Зенон Фанок, Катерина Ковшевич, Соломея Дроздовська, Модест і Лідія Артими́ві, Лідія Прокоп-Артимишин, Іван і Марія Жуковські, Ярослав і Катерина Степанківі, Люба Ширемета, Богдан Марків, Катерина Кедровська, Едвард Рокіський, Петро і Марія Кондрати, Ольга Дубик, Тарас і Ксеня Козбури, Євген і Євгенія Івашківі, Марія Андрейко, Катерина Грінлов, Михайло Сини́дяк, Ігор Терлецький, Олександра Волошин, Анна Гомік (United Technologies);

по 20.00 дол. Дмитро і Олександра Демедюки, Тиміш і Ольга Білостоцькі, Тетяна Доберчак, д-р Олександр Кмета, Надія Світлична, Петро та Анастасія Варихи, Дарія Ломницька, Іван Безуб'як, Михайло Гук, Мирослава Мирошніченко, Віра Кліш, Роза Кратко, Віра Коваленко, Марія Кассен, Петро Світницький, Дарія Жарська, Марта Краус, Стефан і Катерина Качмарські, Михайло і Ніна Сенківі, Микола і Валентина Бабченки, д-р Віра Трігос, Ганна Жирук, Марта Бородайко (DCS Financial Corp.), Леонід Лиман, Емілія Ройовська, Марія Оленська, Іванна Жовнір, Михайло Пінкович мол., Всеволод Саленко, Михайло Свинчук, Микола і Стефанія Чорні, Софія Андрушків, Ірена Шпетко, Олександр і Юлія Ховайли, Софія Костюк, Галя Полатайко;

по 15.00 дол. — Ольга Вишневецька, Олександра Олійник, Іван Черешня, Джуді Джонсон, Еліс Гураль, Імре Кардашинець, Юрій і Христина Балинські, Галина Гомз'як;

по 14.00 дол. — Орест і Марта Качмарські, Богдан Луців, Всеволод і Лідія Саленки;

13.00 дол. — С. і Я. Хромовські;

по 10.00 дол. — Олена Кузьмінська, Богдан Гамерський, Петро Рак, Ксеня Антипів, Іван і Марія Вороняки, Йосиф і Амелія Боцеї, Дарія Білова, Іван Налавані, Іван Стефан Зап'яра, Стефан і Люба Процики, Роман і Ірена Лапичаки, Анна Король, Віра Зенещак, Роман і Любомира Мельники, Петро і Катерина Лапінські, Люба Білінська, Юрій і Анна Косик-Шваб'юки, Іван Маґоцький, Юлія Вишневецька, Василь Мадзелян, Олена Морозевич, Петро Одарченко, Ірена Біскуп, Еміліян Майковський, Евдокія Лимонченко, Ірена Хмільєвська, Іван Дмитрик, Джеймс і Анастасія Кропи, Софія Цибак, Соня Боднар, Наталія Мітрінґа, Дарія Ломницька, Анна Шашко, Василь Лаврін, О. Т. Ламорте, Анна Кібало, Олег і Марія Лисяки, Стефанія Грицушко, Андрій і Олена Стахнів, проф. Петро і Леся Гої, Наталія Карплюк, Ярослава Лабка, Марія Бартосевич, Марія Мелета, Катерина Тер-

лецька, Юрій Зеленський, Лев і Ольга Стеткевичі, Микола і Стефанія Кіси, Ксеня Антипів;

по 5.00 дол. — Микола Іванішів, Микола Шкробала, Іван Кобзей, Петро Зегестовський, Галина Балешта, Петро і Ольга Гурські, Оксана Чикаленко.

ДАТКИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

75,000.00 дол. — М. М.;

по 5,000.00 дол. — д-р Артур й Ірена Григоровичі, Микола і Марія Бойчуки, Стефанія Савчук, зі спадщини Ольги Марти Лукач;

3,000.00 дол. — д-р Омелян і д-р Тетяна Антоновичі;

2,000.00 дол. Марко і д-р Аріядна Бахи;

1,987.50 дол. — 75-ий Відділ СУА і Комітет Розбудови УМ Відділ у Нью-Джерзі з приходу з Gay Patee;

1,500.00 дол. — Аркадій Муляк-Яцківський;

по 1,000.00 дол. — д-р Роман і Анна Аліськевичі, Теодор Байко, Мирослав і Люба Прокопи, Ярослав і Марія Томоруги, Осип і Стефанія Порайки, 64-ий Відділ СУА, Лідія Хома, Олександр і Софія Скопи, Мирон і Ольга Гнатейки, Федеральна Кредитова Кооператива "Самопоміч" у Гартфорді, Конн., Володимир і Олімпія Роговські, Олена Бобиляк;

650.00 дол. — Марія Гладка;

600.00 дол. Марія і Одарка Фіглюси;

по 500.00 дол. — д-р Степан і Тамара Тимківі, Андрій і Віра Косовичі, Володимир і Галина Балабани, д-р Ігор і Олександра Магуни, Округна Управа СУА Н.-Й., Володимир і Лідія Магуни, Володимир і Катерина Воловодюки, Мирон і Маріяна Заяці, Адріан і д-р Лариса Долинські (Bellcore Communication);

по 400.00 дол.— Рома Шуган, Роман і Ніна Ільницькі, Данило Кашімер;

350.00 дол. — Орест і Аріядна Федаші;

по 250.00 дол. — Люба Артимішин;

по 200.00 дол. — Ада Кулик, Міра Мандзюк (Freerport McMoran Corp.) Володимир і Стефанія Чорнодольські;

150.00 дол. — Мирослава Савчук;

101 дол. — Зенон Киць (Apple Computer Inc.);

по 100.00 дол. — Олег і Христина Данилюки (AT & T Foundation), Микола і Люба Галіви, Рома Шуган (Mitsubishi Pulp Sales), Богдан та Ірена Чайківські, Іван та Уляна Сосі, Богдан і Христина Шепеляві, Стефан і Анна Секрети, Наталія Чума, Юрій і Зоря Малаховські;

52.00 дол. — Мотря Мілянич і Євстахія Мілянич;

по 50.00 дол. — Олександра Воробкевич, Аполіна Книш, Ірена Гудзь (93-ій Відділ), Софія Михайлишин, Северин М. Палидович;

30.00 дол. — BP American Matching A.E. Newman;

по 25.00 дол. — Катерина Луцишин, Андрій і Лідія Закревські, Аркадія Коцибала;

по 20.00 дол. — Ірена Твердохліб, Орест і Лідія Білоси, д-р Б. Т. і Валентина Новаківські.

Додані датки з акції на збирання фондів на УМ від Округу СУА у Філадельфії, Па.:

500.00 дол. — Юрій Гуд (IMO Industries);

250.00 дол. — Богдан і Христина Сеники, Орест Поліщук;

200.00 дол. — Юрій Фаріон і Христина Стасюк;

100.00 дол. — Богдан і Аніта Желехівські;

по 50.00 дол. — Богдан Федак, Ярослав та Ірина Качанівські, Павло Шандрук;

по 25.00 дол. — Ольга Тисак, Юлія Шашаровська, Зенон і Лідія Завадовичі;

по 20.00 дол. — Ольга Тритяк, Оксана Волчук, Богдан і Катерина Бурбелі;

10.00 дол. — Іванна Возьна;

З нагоди 65-их роковин з дня народження **Володимира Воловодюка** друзі зложили датки на потреби УМ: **по 100.00 дол.** — д-р Юліян і Оля Гної, Богдан і Лідія Гайдучки; **по 50.00 дол.** д-р Богдан і Дарія Кекіші, Юрій і д-р Наталія Струтинські.

In honor of the 90th Birthday of **Mrs. Catherine Kedrowsky \$25.00** was donated to the UM Building Fund by Lesia Gural.

З нагоди 45-літнього ювілею наших дорогих **д-р Марії і д-ра Юрія Дицівих** складаємо **100.00 дол.** на потреби УМ в Н.-Й.

Порфірій і Тамара Панкевичі.

В пам'ять **бл. п. Івана Бека** та **о. прот. Андрія Бека** складаю **10,000.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Н. Н.

В пам'ять мого брата **бл. п. Стефана Бобиляка** складаю **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Олена Бобиляк.

В пам'ять мого дорогого чоловіка **бл. п. Осипа Старостяка** складаю **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Марія Старостяк.

Замість квітів на свіжу могилу мого брата **бл. п. о. Євгена Зарабеча** складаю **500.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ярослава Совган.

В пам'ять нашого дорогого чоловіка і тата **бл. п. Миколи Білевича** у сьому річницю смерті Анна Білевич з синами д-р Ігорем з родиною і Василем складають **900.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

В імені **Галини Коленської** складаємо **1,000.00 дол.** на потреби УМ.

Д-р Юрій і Наталія Ріпецькі.

В третю сумну річницю смерті мого дорогого чоловіка **бл. п. д-ра Богдана Масика**, в його пам'ять складаю **1,500.00 дол.** на потреби УМ.

Надія Масик.

In memory of **Rose O. Siokalo**, who was a member of the Museum, I am donating **\$1,000.00** to the Ukrainian Museum.

Peter Siokalo

Замість квітів на свіжу могилу нашої найдорожчої мами **Теоділі з Чуловських** та у 20-ту болючу річницю відходу у вічність нашого незабутнього батька **св. п. проф. Михайла Винника** складаємо **300.00 дол.** на УМ.

Сини Роман, Олег і Юрій з родинами.

В пам'ять моїх рідних та **Михайла Басняка**, брата **Василя з Фльориди** складаю **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Марійка Плакида.

В пам'ять **бл. п. Стефана Бездуха** складаємо **15.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ, а дружині Кароліни висловлюємо щирі співчуття.

Ярослава і Роман Ракочі.

У світлу пам'ять **бл. п. проф. Омеляна Омецінського**, брата наших приятелів, складаємо **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ярослава і Роман Ракочі.

In memory of my grandparents **Danylo & Sophia Pastuch Zalopany and Ivan & Ksenia Babiak Rakoczy** I am donating **\$100.00** to the UM Building Fund.

Katrina Rakoczy Barsigian

In memory of **Mrs. Salwina Iwanucky**, I am donating **\$25.00** to the Ukrainian Museum.

Ann D. Sickeler.

In memory of **Dr. Alexander Uljanov**, I am donating **\$35.00** to the Ukrainian Museum.

Dr. Норе Janke.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Богдана Винника** складаємо **20.00** на потреби УМ.

3-ій Відділ США.

В пам'ять **бл. п. Романа Гуглевича** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Метрополітальний Комітет Нью-Йорку для відзначення Тисячоліття Християнства в Україні.

Вшановуючи пам'ять **бл. п. адвоката Романа Гуглевича** в першу річницю його відходу у вічність складаю **50.00 дол.** на потреби УМ.

Оксана Рак.

В пам'ять мого дорогого чоловіка **бл. п. Михайла Лози**, перша болюча річниця смерті якого минула 23 грудня 1994 року, складаю **30.00 дол.** на потреби УМ.

Уляна Лоза.

Замість квітів у першу річницю смерті нашого кума **бл. п. Павла Стецини** складаємо **25.00 дол.** на потреби УМ в Н.-Й.

Мирон і Марія Гатали.

В пам'ять **бл. п. Зенона Салія** складаю **25.00 дол.** на потреби УМ.

Ірена Білон.

В другу річницю смерті мого чоловіка **бл. п. Євгена Луцького** складаю **35.00 дол.** на потреби УМ.

Оксана Луцька.

В пам'ять мого чоловіка **бл. п. інж. Андрія Волосенка** у 22-гу річницю з дня його смерті складаю **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ірина Волосенко.

In memory of my grandmother **Mrs. Eugenia Derhak**, who passed away August 16, 1994, and was a active member of UNWLA Branch 49, the following donations were given to the Museum in her memory: **\$260.00** — Mr. & Mrs. Adrian Derhak, **\$100.00** — Mr. & Mrs. Daniel Sztul, **\$40.00** — Mr. & Mrs. Zenon Derhak.

В пам'ять **бл. п. інж. Ігоря Кмети** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ в Н.-Й.

Ірина Волосенко.

In memory of **Mrs. Salwina Iwanucky**, I am donating **\$25.00** to the Ukrainian Museum.

Chrystyna Brown.

Замість квітів на свіжу могилу проф. **д-ра Миколи Бараболяка** зложила **20.00 дол.** на потреби УМ

Д-р Марія Фішер-Слиж.

В пам'ять **бл. п. д-ра Василя Кіналя**, який помер 21 грудня 1994 р., складаємо **50.00 дол.** на потреби УМ.

Д-р Осип і Лідія Оришкевичі.

Замість квітів на свіжу могилу нашого улюбленого покійного сина **бл. п. Андрія Богдана Кобрин**, який несподівано відійшов від нас в наслідок серцевого удару на 37-му році трудолюбного життя, 16 листопада 1994 р. зложили: **55.00 дол.** — Атанас Кобрин, **50.00 дол.** — Ірена і Олесь Воробці, **25.00 дол.** — Марія Нич, **20.00 дол.** — Маруся та Іван Макарі.

В пам'ять **бл. п. д-ра Володимира Гординського** зложили на потреби УМ: **100.00 дол.** — д-р Люба Х. Стефанівська, **по 50.00 дол.** — Ярослав і Ольга Ципаки, Любомира і д-р Теодозій Крупи.

В пам'ять **бл. п. Віри Дражко**, сестри Люби Дражевської, складаємо на Фонд Петра Холодного, мол.: **по 25.00 дол.** — д-р Осип Данко, Іванна Рожанковська, Тетяна Тершаковець, Марія Шуст.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Софії Лотоцької**, членки 19-го Відділу США в Трентоні, Н.-Дж., членки та приятелі склали на потреби УМ: **100.00 дол.** — д-р Данило і Еліс Свістелі; **30.00 дол.** — Богдан та Ірена Гасюки; **25.00 дол.** — Катя Ковшевич; **по 20.00 дол.** — Анастасія Жилава, Люба Мриглоцька, Ольга і Адам Джамани, Емілія Панасюк, Віра і Теодозій Сендзіки, Богданна Осадца, Ліда і Богдан Куропасі; **по 10.00 дол.** — Юстина Надрага, Ірена Пліс, Ярослава Лабка, Арета Гарасимович, Ольга Дубик, Надя Желехівська.

В пам'ять **бл. п. Володимира Шуста** складаємо на потреби УМ: **30.00 дол.** — Антін і Марта Гайдуки; **25.00 дол.** — Любомир і Марія Гриневичі.

ДАТКИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД (через Комітет розбудови УМ у Рочестері)

500.00 дол. — д-р Борис і Марта Шмігелі;
300.00 дол. — Христина Гошовська;
50.00 дол. — Любомира Хома;
35.00 дол. — Людвіг і Аріядна Бахи;
25.00 дол. — Стефан Сороцій, Петро Лещишин, Марта Семків, Марта Крамарчук, Тарас і Марта Кахникевичі;
22.40 дол. — the Mosaic-Cultural Center;
20.00 дол. — Параня Костик, Ольга Лонкевич;
15.00 дол. — В. Режнітник;
10.00 дол. — Любомир Білик.

Пригадуємо, що Союз Українок Америки перевидав куховарську книжку "Українські страви" Зеновії Терлецької. Книжка є в полотняній твердій оправі — ціна 16.00 доларів. Замовляйте її! Відділи одержують 30% знижки.

НАШИМ ДІТЯМ

ОЛЬГА КОСАЧ-КРИВИНЮК

ПОЛУМ'ЯНЕ СЕРЦЕ

Спогад про сестру Лесю Українку

Школи в Колодяжному не було, і Леся сама вчила грамоти багатьох своїх подруг.

Іноді в селі влаштовувались вистави — живі картини. Мати написала історичну драму в п'яти діях "Кармелюк". Розіграти її не було змоги — не вистачало ні людей, ні засобів. Тоді вирішили ми поставити її в ляльковому театрі.

Леся була за режисера, артиста — за все. Зробили ми багато ляльок, декорацій, навіть пожежу панського будинку, підпаленого Кармелюком, показали. Цей ляльковий театр мав великий успіх у Колодяжному.

Навколишня чарівна природа захоплювала сестру. Разом із матір'ю ми побували в урочищі Нечимне біля села Скулин, в 15 кілометрах від Колодяжного.

Ночували ми в хатці селянина — дядька Лева. З хатки, у якої було лише три стіни, відкривався вид на лісове озеро. Три дні, проведені в оточенні природи, справили враження на все життя.

Леся надзвичайно чутливо сприймала природу. Її поетична душа зливалася з навколишнім середовищем.

Починалася весна. Розквітали в саду дерева. Пригрівало сонце. Леся хвора лежала в ліжку біля вікна. Випадково вітерець заніс в кімнату пелюсток з розквітлої яблуні — в ньому сестра відчула теплий весняний привіт. І враження від цього згодом висловила у вірші.

Але не тільки до природи проявлялась її любов. Ще більше любила вона людей, своїх нездолених братів і сестер.

1883 року всю сім'ю вразила тяжка подія. За революційну діяльність була заарештована в Петербурзі наша тітка — Олена Антонівна Косач. Її засудили на заслання, спочатку в Олонецьку губернію, а потім етапом відправили до Сибіру. Це надзвичайно вплинуло на Лесю. Саме тоді вона написала перший вірш:

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна...

МОЯ ЗОЛОТА РИБКА

Я маю золотеньку рибку,
Вона розумна і смішна.
Я корму їй даю лиш дрібку,
Щоб не об'їлася вона,
Хоч я б давала їй охоче
Всього, що маю, скільки схоче:
Ковбаски, молока, салатки,
Ячюк, навіть шоколядки!

Уже та рибка золотенька
На вік свій риб'ячий старенька:
П'ять літ тому, якщо не шість,
Нам Дід Мороз, різдвяний гість,
Її приніс вночі тайком —
З склянню хаткою разом.

Я пам'ятаю ще — як встала —
Дивлюся: диво золоте!
Я маму радісно спитала:
— Мамусю, що воно оте?
— Хіба ж ти не впізнаєш рибки?
— А чом вона "стає" дибки?
— Бо трохи тісно їй у хатці
І прикро носом в стінку пхаться.

— А що, як диво золоте
Та завелике виросте?
— Тоді ми іншу купим баньку.
— А цю де дінемо тоді?
— А ця для тебе буде банком,
Складати центи.

— У воді?
— Та ні, на те води не треба, —
Сміялась мама... А тепер
Зросла я ледве не до неба,

А в рибки чоловік умер,
Якого ми купили рибці
За двадцять центів у крамниці.

Рис. Е. Козака.

Ми їй вже й інших купували,
Та що ж, як баньочка мала!
Одна одну вони штовхали.
Я подругам їх віддала.
Й лишилась рибка наодинці
В своїй малій склянній хатинці.

На цілий день іду я в школу,
А рибка в баньці серед столу
Лишається сама-сама...
Але, як лиш ввійду я в хату,
То перш скажу "Добридень, тату!" —
Й бігом до рибки! Сиплю їжу,
Міняю їй водичку свіжу,
Саджу травичку оксамитну,
Щоб так було їй, як в саду.
А рибка хвостиком привітно
Махає, тільки підійду.

СТЕПАН ПУШИК

ГОСПОДАР ЧОРНОЇ ГОРИ

Усі верхи снігами закурило,
Мов олені рогаті — явори,
Під ними у барлозі спить Бурмило —
Господар грізний Чорної гори.

Він бачить сни чудесні у барлозі,
Що вже цвітуть над річкою луги,
І прокидається

Та мерзне на морозі,
Бо ще — зима,
Бо навкруги — сніги.

Зажуриться Бурмило пелехатий,
Коли мороз добряче допече,
І сам почне барліг свій руйнувати, —
Зима злякається ведмедя і втече.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Сумна вістка сповістила українську громаду в Акроні, Огайо, і околиці, що в жовтні минулого року несподівано відійшла від нас **бл. п. Сальвіна Данилівська-Іваницька**.

Народилася Сальвіна 1926 року на хуторі біля села Радич Житомирської області. Крім неї в родині було ще троє дітей. Під час Великого голоду на Україні родина Данилівських чудом пережила ті страшні роки і залишилася в живих. Однак незабаром помер батько.

Під час німецької окупації України 16-річну Сальвіну вивезли на роботу до Німеччини, де вона два роки працювала у важких умовах на хемічній фабриці. В той час вона познайомилася з Миколою Іваницьким, а після закінчення війни молода пара повінчалася, залишившись на три роки в Австрії. Звідти подружжя переїхало в Австралію, щоб у новій далекій країні розпочати нове життя. Сальвіна зразу ж включилася в українське організоване життя, а маючи вроджені організаційні здібності, — користувалася авторитетом серед жіноцтва.

Після дев'ятох років проживання в Австралії, на запрошення родини чоловіка подружжя Іваницьких переїхало в Америку і поселилося в Акроні, Огайо. І тут Сальвіна включилася в релігійно-громадське життя української громади, багато уваги присвчувала розбудові місцевого Відділу СУА, кілька каденцій очолюючи його, брала активну участь у конвенціях СУА, допомагала у влаштуванні мистецьких виставок, різних імпрез. У всіх ділянках громадської праці вона успішно в'язувалася, допомагаючи, крім того, фінансово в усіх потребах, особливо щедро жертвуючи на Фонд Допомоги Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

18 жовтня, при численній участі рідні, посестер-союзнок, приятелів та знайомих, парох української католицької церкви Св. Духа в Акроні о. Михайло Крупка відпровадив бл. п. Сальвіну Іваницьку в останню дорогу.

Покійна залишила у глибокому смутку чоловіка Миколу, дочку Любомиру Йолдас, зятя Бюлента, внука Ерола Андрія, родину в Україні.

Іванна Старощак,
пресова референтка.

І знову порідшали ряди членок 33-го Відділу СУА. 5 вересня 1994 року відійшла у вічність наша улюблена і всіми шанована **бл. п. Євгенія Дубас**.

Народилася Євгенія у патріотичній родині Полянських. Після закінчення гімназії студювала математику у Львівському університеті. В 1929 році вступила в Союз Українок і стала головою Відділу.

Під час Другої світової війни Євгенія емігрувала на Захід, а в 1951 році приїхала до Америки і замешкала у Клівленді, Огайо. Там вона розгорнула широку діяльність в СУА: заснувала Окружну Раду і сім років була її головою, організувала при Відділі дитячий садочок, який існує донині, очолювала комітет побудови вітражу княгині Ольги в церкві св. Андрія, була в комітеті спорудження пам'ятника Лесі Українці.

За довголітню і віддану працю на громадській ниві Євгенія Дубас була нагороджена Почесним членством Окружної Управи.

Бл. п. Євгенія Дубас залишила у глибокому смутку дочку д-р Дарію з родиною і сина д-ра Богдана з родиною.

Вічна їй пам'ять!

Ірина Стахур,
пресова референтка.

28 серпня 1994 року несподівано відійшла у вічність довголітня членка 33-го Відділу СУА **Марія Луцишин**.

Народилася Марія 1905 року у Вільмінгтоні, Дел., де провела свої дитячі і юнацькі роки. У 1931 році одружилася з Теодором Луцишином, диригентом церковних і світських хорів. У короткому часі молоде подружжя переїхало до Балтимору, де Марія вступила в СУА і включилася у громадську працю. Допомогала своєму чоловікові ставити п'єси, захоплювалася писанням писанок, які виставляла у різних жіночих американських організаціях.

У 1976 році Марія з чоловіком і дочкою Оленкою переїхала до Клівленду. Незабаром вона втратила чоловіка, однак і далі самовіддано працювала в СУА і громаді.

Марія Луцишин залишила в смутку дочку Оленку з родиною.

Вічна їй пам'ять!

Після короткої недуги відійшла від нас членка 33-го Відділу СУА **бл. п. Олена Сушків**.

Народилася Олена 1909 року у свідомій українській родині Дмитраків. Освіту здобула у Дрогобичі. Там же вийшла заміж за д-ра Ярослава Сушківа.

Під час воєнної хуртовини подружжя змушене було залишити рідний край і емігрувати на Захід, а після закінчення війни переїхало до Америки і замешкало у Клівленді, Огайо.

У 1969 році Олена втратила чоловіка, смерть якого тяжко переживала все своє життя. Багато енергії вкладала у працю в СУА: була секретаркою Відділу, належала до гуртка книголюбів.

Бл. п. Олена Сушків залишила у смутку сестру Ірину Лихоліт і кузинку Орісю Савчак з родиною.

Нехай пам'ять про неї буде вічною!

Ірина Стахур,
пресова референтка.

Ірина Стахур,
пресова референтка Відділу.

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ
Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська
Марія Савчак

Анна Кравчук — голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Ольга Тритяк — 1-ша заступниця голови
Наталія Даниленко — 2-га заступниця голови для справ організаційних
Марта Богачевська-Хом'як — 3-тя заступниця голови для справ культури
Ірина Куровицька — 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Іванна Ганкевич — протоколярна секретарка
Варка Бачинська — кореспонденційна секретарка
Рома Шуган — скарбничка
Таїсса Турянська — фінансова секретарка
Лідія Білоус — вільний член
Софія Геврик — вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Люба Фірчук — музейно-мистецька
Ока Грицак — виховна
Лідія Черник — суспільної опіки
Люба Біловшчук — стипендій

Ірена Чабан — головний редактор журналу "Наше Життя"
Тамара Стадниченко — редактор англомовної частини журналу

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Лідія Колодчин — Дітройт
Оксана Фаріон — Філадельфія
Надія Савчук — Нью-Йорк
Марія Крамарчук — Північний Нью-Йорк
Ярослава Мулик — Нью-Джерсі
Іванна Шкарупа — Огайо
Анастасія Хариш — Чикаго
Люба Кінах — Нова Англія
Теодозія Кушнір — Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич — голова
Марія Томоруг — член
Розалія Полчі — член
Марія Дорожинська — заступниця
Лідія Фіцалович — заступниця
Ольга Рибаків — парламентаристка

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS

Lidia Burachynska
Iwanna Rozankowsky
Maria Savchak

Anna Krawczuk — President

EXECUTIVE BOARD

Olga Trytyak — 1st Vice President
Natalia Danylenko — 2nd Vice President
Martha Bohachevsky Chomiak — 3rd Vice President
Iryna Kurowyckyj — 4th Vice President
Iwanna Hankewycz — Recording Secretary
Barbara Bachynsky — Corresponding Secretary
Roma Shuhan — Treasurer
Taissa Turiansky — Financial Secretary
Lydia Bilous — Member-at-Large
Sophia Hewryk — Member-at-Large

CHAIRS

Luba Firchuk — Art/Museum
Oka Hrycak — Education
Lidia Czernyк — Social Welfare
Luba Bilowchtchuk — Scholarship
Student Sponsorship Program

REGIONAL COUNCILS

Lidia Kolodchyn — Detroit
Oxana Farion — Philadelphia
Nadia Sawczuk — New York City
Maria Kramarchuk — New York - North
Jaroslawa Mulyk — New Jersey
Iwanna Shkarupa — Ohio
Anastazia Charysh — Chicago
Luba Kinach — New England
Theodosia Kushnir — New York - South

AUDITING COMMITTEE

Ivanna Ratyч — Chair
Maria Tomorug — Member
Rosalie Polche — Member
Maria Dorozynsky — Alt Member
Lidia Ficalowych — Alt Member
Olha Rybakiw — Parliamentarian

Ірена Чабан — Editor-in-Chief "Our Life"
Тамара Стадниченко — English editor "Our Life"

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:

108 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 533-4646 Директор — **Омельяна Рогожа**
Години урядування: від 10:00 до 4:00 по пол.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:

P.O. Box 172, Holmdel, NJ 07733
(908) 888-0494 **Luba Bilowchtchuk**

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:

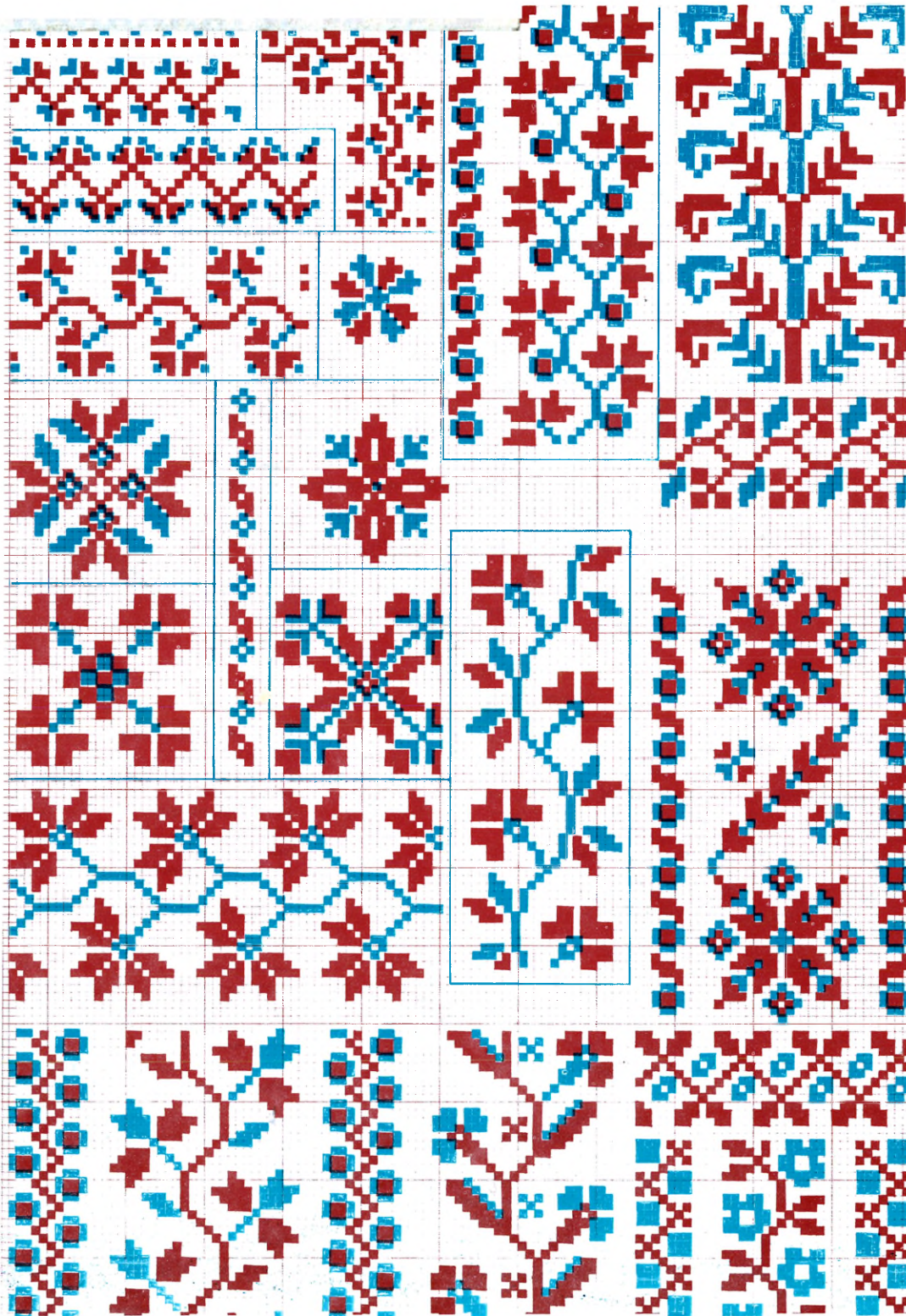
203 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 228-0110 Fax (212) 228-1947

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ: Ukrainian Booksellers, 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London W24HG, England

АВСТРАЛІЯ: Postup Ukrainian Cooperative Trading Society Limited, 928 Mount Alexander Rd., Essendon, 3040, Australia

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y. and at additional mailing offices" (USPS 414-660)
108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Взори із збірки О. Косач (Олени Пчілки), лист ч. 3. Вишивати червоними ч. 321 і синіми ч. 996 нитками.
Рисувала Любов Попадинець.
Designs from O. Kosach (Olena Pchilka) collections, no. 3. Embroider with DMC thread — red #321 and blue #996. Drawing by Lubov Popadynec.